

RIJKSDIENST VOOR LANDBOUWHERSTEL
Hooge Nieuwstraat 6a, 's-Gravenhage.

SCHADEVERGOEDING BIJ ONTRUIMING VAN LANDBOUWGRONDEN.

Nota No. 6.
31 Augustus 1944.
VAN HET LANDBOUW-ECONOMISCH INSTITUUT.

Niet voor publicatie.

I N H O U D .

TEKST.

DOEL.

GEGEVENS.

Algemeen.

1. Bouwland.
2. Grasland.

WIJZE VAN BEREKENING.

1. Uitgangspunt.
 - a. gemaakte kosten
 - b. ondernemersloon
 - c. kosten van levensonderhoud
2. Normen.
 - a. bouwland
 - gebieden
 - gewassen
 - perioden
 - b. grasland
3. Kosten en opbrengsten.
 - a. welke kosten moeten vergoed worden
 - b. opbrengsten van grasland, klaver en nagewassen
4. Verdeeling van de bijzondere kosten over de perioden.
 - a. bouwland
 - met en zonder oogstwerkzaamheden
 - b. grasland
 - kosten en opbrengsten
5. Verdeeling der algemeene kosten over de perioden.
 - a. algemeen
 - b. pacht
 - c. afschrijving en rente werktuigen
 - d. stalmest
6. Normen voor verschillende gebieden.
 - a. klaccificatie
 - b. normen voor "beste" gebieden
 - c. normen voor "slechte" gebieden
 - d. vergelijking van gebieden
7. Vergoeding van kosten voor levensonderhoud.
 - a. groepsaanduiding
 - b. aantal meewerkende kinderen

RESULTATEN.

STATEN.

- I. Verloop van de productiekosten (tot het oogsten) over de maanden van het jaar.
- II. Productiekosten tot het inhalen resp. afleveren van het gewas.
- III. Verloop van de kosten en opbrengsten over de maanden op grasland gebruikt als weiland
- IV. Idem op grasland, gebruikt voor het verkrijgen van hooi óf kuilgras.

BIJLAGEN.

- I. Overzicht van de kosten van bouwland die als uitgangspunt voor de verdeeling over de maanden hebben gediend.
- II. Coëfficiënten voor de verdeeling der algemeene kosten van bouwland.
- III. Idem: directe kosten.
- IV. Toelichting op de verdeeling van de kosten van bouwland over de diverse maanden.
- IVa. Toelichting op de berekening van de kosten van grasland en op de verdeeling over de diverse maanden.
- V. Coëfficiënten voor de berekening van de kosten van kleine zandbedrijven uit cijfers van goede akkerbouwbedrijven.
- VI. Berekening van de kosten van kleine zandbedrijven uit cijfers van goede akkerbouwbedrijven.
- VIa. Berekening van de kosten van grasland in de slechtstegebieden uit cijfers van weidebedrijven in de beste gebieden.
- VII. Vergoeding voor levensonderhoud bij gedwongen beëindiging van de productie op landbouwgrond.
- VIII. Klassificatie van bouwland en grasland in de diverse landbouwgebieden.

SCHADEVERGOEDING BIJ ONTRUIMING VAN LANDBOUWGRONDEN.**DOEL.**

Bij ontruiming van landbouwgronden en daarbij behorende gebouwen op last van de Duitse Weermacht is voor de schadeloosstelling het Besluit op de Bezettingsschaden van toepassing verklaard.

Het betreffende besluit noemt twee groepen schaden n.l.:

1. schade aan roerende en onroerende goederen,
2. het gemis van opbrengsten van roerende en onroerende goederen.

Het is gewenscht om praktische redenen de ad 1 genoemde schade in den landbouw te onderscheiden in:

- a. schade, uit hoofde van het ontijdig beëindigen van het productieproces,
- b. schade aan het duurzame productieapparaat, zooals grond en gebouwen.

De schade ad b. kan eerst behoorlijk worden vastgesteld na het ongedaan maken van de ontruiming. Deze blijft derhalve hier buiten beschouwing. De schade ad 2 - het gemis aan opbrengsten van roerende en onroerende goederen - wordt niet vergoed, maar geeft in zekere mate recht op een "passende vergoeding" om te voorzien in de kosten van levensonderhoud van den boer en zijn gezin.

In deze nota wordt verder aandacht geschonken aan twee vraagstukken.

Ten eerste hoe groot de vergoeding moet zijn voor het ontijdig beëindigen van het productieproces op het tijdstip van de ontruiming.

Ten tweede hoe de als "gegeven" te beschouwen vergoeding voor de kosten van levensonderhoud moet worden afgestemd op de bedrijfs grootte en de gemiddelde rentabiliteit van het overwegend voorkomende bedrijfstype in het betreffende gebied.

GEGEVENS.

Het spreekt vanzelf, dat van de ontruimde landbouwbedrijven weinig meer verkregen kon worden aan gegevens dan oppervlakte en verbouwde gewassen. In het algemeen zijn geen gegevens beschikbaar van deze bedrijven betreffende de reeds gemaakte kosten. Hiervoor moet gesteund worden op gegevens van kostprijsboekhoudingen, die ook gebruikt worden voor kostprijsberekeningen voor akkerbouw- en veeteeltproducten. In rapport no.27 "Onderzoek naar de kostprijzen van de voornaamste akkerbouwproducten voor oogst 1944" wordt hiervan een opsomming gegeven. Dit rapport is door den Directeur-Generaal voor de Voedselvoorziening en den Directeur-Generaal van den Landbouw, alsmede den Gemachtigde voor de Prijzen geaccepteerd als een juiste basis voor de prijsbepaling der landbouwproducten.

1. Bouwland.

Uit het genoemde rapport no. 27 deel A zijn de basiscijfers voor deze berekeningen overgenomen. Daar de schadevergoeding hoofdzakelijk de inundatie betreft en deze wat de akkerbouwgebieden betreft, de Westelijke goede zeekeleingebieden omvat, zijn de cijfers van twee goede zeekeleingebieden n.l. Zeeland en de Groninger Noordelijke Bouwstrook als uitgangspunt genomen en gemiddeld.

Daar van de Zeeuwsche bedrijven geen gegevens bekend waren van loon- en paardekosten voor algemeene werkzaamheden, zaaïen, verplegen en oogsten, zijn hiervoor de cijfers van de tijdschrijving over eenige jaren van West-Brabantsche akkerbouwbedrijven gebruikt.

Voor zoover de cijfers van verschillende gewassen afzonderlijk gemiddeld moesten worden tot die van bovengenoemde groepen is zulks geschied door elk gewas een wegingscoëfficiënt te geven overeenkomende met de beteekenis van het gewas in het gemiddelde Zeeuwsche bouwplan. Dit laatste is geschied, omdat de inundatie speciaal voor Zeeland, en niet voor Groningen, beteekenis heeft gehad.

De cijfers van de Noordelijke Bouwstrook zijn niettemin gebruikt, omdat deze in tegenstelling tot de Zeeuwsche op voeroorlogsche jaren gebaseerd zijn, waardoor zij de betrouwbaarheid van het uitgangsmateriaal hebben vergroot.

2. Grasland.

De cijfers van de weidebedrijven zijn ontleend aan de kostprijsboekhoudingen van een aantal weidebedrijven in Zuid- en Noord-Holland, Friesland en N.W.Overijssel.

WIJZE VAN BEREKENING.1. Uitgangspunt.

Op het tijdstip van de ontruiming behoort dus te worden vastgesteld hoe groot de schade op dat moment is uit hoofde van het ontijdig beëindigen van het productieproces. De meeste productieprocessen in den landbouw hebben

globaal genomen een tijdsduur van een jaar, terwijl de verschillende productieprocessen, die in hetzelfde oogstjaar worden uitgevoerd niet alle gelijktijdig aanvangen en eindigen. Hierdoor worden er bij ontruiming op elk willekeurig tijdstip steeds een aantal productieprocessen ontijdig afgebroken. De schade, die ontstaat door dit ontijdig afbreken van een productieproces, is op het moment van den oogst - als b.v. het product niet meer in veiligheid kan worden gebracht - gelijk aan de geldopbrengst van de producten minus de niet gemaakte kosten. Deze geldopbrengst omvat normaliter de kosten plus een zeker ondernemersloon, dat al naar gebied en gewas kan uiteenlopen. Bevindt het gewas zich ten tijde van de ontruiming nog in een onvoldoend rijp stadium dan is bij de meeste gewassen de waarde op zichzelf op dat moment vrijwel nihil. Het is daarom logisch uit te gaan van de gemaakte kosten. Onder deze kosten moet dan ook worden begrepen het normale ondernemersloon in het betreffende gebied en voor elk bepaald gewas. Het ondernemersloon wordt weliswaar, evenals trouwens de gemaakte kosten, pas in geldopbrengst gerealiseerd bij de normale beëindiging van de productie, maar het is reeds in het verleden verdiend. Het is evenwel duidelijk, dat het ondernemersloon een vergoeding inhoudt voor de ondernemerswerkzaamheden gedurende het gehele productieproces. Het is dan ook logisch, dat met het aangroeien van de kosten ook het ondernemersloon toeneemt. Het ondernemersloon kan waarschijnlijk het beste worden uitgedrukt in een percentage van de gecumuleerde kosten op elk tijdstip van het productieproces. Dit percentage kan worden gevonden door bij een normaal beëindigd productieproces na te gaan met hoeveel procent de totale opbrengst de totale kosten overtreft. De bepaling van de schade uit hoofde van het ontijdig beëindigen van het productieproces is dus geheel een kwestie van hetgeen betrekking heeft op zaken, die zich reeds hebben afgespeeld voor het tijdstip van de ontruiming.

Het is daarom ook duidelijk, dat direct na het beëindigen van het bedrijf aan den boer een vergoeding behoort te worden verstrekt voor de kosten van levensonderhoud. Het spreekt vanzelf, dat deze uitkeering voor de kosten van levensonderhoud ook weer kan eindigen als het bedrijf weer ten volle in exploitatie is; deze behoeven niet te worden doorbetaald tot het moment, waarop de eerste oogst in geld gerealiseerd kan worden. Bij het ongedaan maken van de ontruiming kan het juiste tijdstip, al naar de omstandigheden in concreto zijn, nog nader worden bepaald. Voorloopig is het voldoende het principe duidelijk aan te geven.

2. Normen.

a. bouwland.

Het is praktisch niet uitvoerbaar om voor elk bedrijf, dat moet worden ontruimd de werkelijk gemaakte kosten te bepalen. Er moet derhalve worden gewerkt met gemiddelde kosten, die dan voor groepen bedrijven als vastenormen kunnen worden gebruikt. Deze normen van te vergoeden schadebedragen voor het ontijdig beëindigen van productieprocessen worden evenwel gedifferentieerd naar het uitteenvloeden van kosten en ondernemersloon in de verschillende gebieden en voor diverse gewassen, terwijl vanzelfsprekend de normen verschillen al naar de periode, waarin de ontruiming plaats vindt.

Gebieden. De verschillende landbouwgebieden zijn op basis van bedrijfsvoering, kosten, opbrengsten enz. geïnclassificeerd. Per klasse wordt de bedrijfsvoering in ruimen zin zoodanig geacht gelijk te zijn, dat de kosten per gewas per ha. voor alle bedrijven gemiddeld gelijk worden verondersteld. Dit is uiteraard slechts globaal het geval.

Gewassen. Ter verder bepaling wordt een dergelijke norm niet voor elk gewas berekend, maar voor onderstaande groepen, die op het schade-enquete formulier, dat door middel van het Bureau Ontruiming is verlanghebden is gezonden, voorkomen, t.w.

- A. Onbewerkt land
- B. Land op zaadvoor liggend
- C. Wintergranen en koolzaad
- D. Zomergranen, peulvruchten, vlas, handelsgewassen
- E. Suikerbieten en voederbieten
- F. Aardappelen
- G. Klaver als hoofdgewas
- H. Nagewassen.

Perioden. Een verdere vereenvoudiging moest worden doorgevoerd bij het onderscheid naar het stadium waarin het productieproces ten tijde der ontruiming verkeerde. Dit is opgelost door een norm voor elke maand vast te stellen. Voor alle bedrijven, die in eenzelfde maand ontruimd zijn, is der-

halve per gebied eenzelfde norm gebruikt. Deze is gelijk aan de totale kosten, die vanaf het begin van het productieproces, onder normale weersomstandigheden, tot het midden van elke maand gemaakt zijn.

b. grasland.

Hier is volgens hetzelfde principe gewerkt en zijn eveneens per gebied en per maand normen vastgesteld. Een verschil met het bouwland is echter, dat het productieproces zoodanig is, dat de opbrengst in de vorm van gras, hooi of kuilvoer, meer geleidelijk wordt verkregen. Hier moest dan ook behalve het totaal der kosten, die vanaf het begin van het productieproces tot het midden van elke maand gemaakt zijn, het totaal der opbrengsten over dezelfde periode worden bepaald. Het saldo van beide bedragen is de maatstaf voor de schadevergoeding.

Van de rundveehouderij op zichzelf zijn geen kosten en geen opbrengsten berekend. Bij inundatie van het geheele bedrijf wordt het vee tegen de geldende waarde overgenomen of men krijgt later hetzelfde of gelijkwaardig vee terug. De kosten, welke reeds aan het vee besteed zijn (voer, verzorging enz.) en die bij de overname nog niet of nog niet geheel vergoed zijn uit de reeds verkregen melkopbrengst zijn verdisconteerd in de hogere waarde van de op dat tijdstip nog drachtige of nieuwmelkte koeien. Ook kan zich de mogelijkheid voordoen, dat, met vergoeding van de verhuiskosten, de rundveehouderij en -melkerij op zichzelf op een ander bedrijf wordt voortgezet. In dit geval zal dus eveneens een vergoeding moeten worden gegeven voor de kosten, welke aan het gevorderde of geïnundeerde grasland zijn besteed en waarvoor geen opbrengst wordt verkregen, terwijl hier eveneens een vergoeding moet worden verleend voor de bedrijfsgebouwen. Het spreekt vanzelf, dat in de gevallen waarin alleen het grasland wordt uitgeschakeld, terwijl de rundveehouderij (b.v. in den winter) op normalen voet in de niet gevorderde bedrijfsgebouwen kan doorgaan, slechts de reeds aan het grasland bestede kosten voor vergoeding in aanmerking komen.

3. Kosten en opbrengsten.

Het is noodig eerst vast te stellen wat onder gemaakte kosten moet worden verstaan. Daaronder vallen behalve de gelduitgaven en de normale afschrijving ook die kosten die bij de normale beëindiging van het productieproces op een bepaald tijdstip nog niet tot de kosten zijn te rekenen, maar die door de plotselinge stopzetting wel als zoodanig zijn te beschouwen. Hiertoe behooren de totale kosten van de pacht (zie ook punt 5) en van den stalmeest (ook indien deze nog geheel of gedeeltelijk op het erf aanwezig is). Ook hebben wij hiertoe gerekend de afschrijving en rente op werktuigen in de veronderstelling, dat deze voor het geheele verdere oogstjaar geen nut meer kunnen afwerpen.

Zowel voor bouwland als voor grasland is het loon volgens de loonregeling 1943/44 berekend. Voor de werkzaamheden tot het oogsten wijkt het betaalde loon doorgaans niet veel van het vastgestelde loon af; voor oogstwerkzaamheden ligt het eerste echter meestal hoger.

Van het bouwland warande opbrengsten, vermeld in rapport no. 27A, nauwkeurig bekend. Het is echter moeilijk om de waarde van de grasproductie in geld uit te drukken. De waarde van de totale grasopbrengst, dus aan het eind van de productieperiode, is daarom gelijk gesteld aan de totale kosten vermeerderd met 10% ondernemersloon. Het verschil tusschen bouwland en weiland is, dat op het eerste in één keer wordt geoogst, terwijl bij het weiland de opbrengst meer geleidelijk wordt verkregen. Aan het einde van het productieproces zal zowel bij het bouwland als bij het weiland de waarde van de totale opbrengst precies opwegen tegen de totale kosten plus een bepaald ondernemersloon. Bij het bouwland is het ondernemersloon gelijk aan het bedrag, waarmede de opbrengst de kosten overtreft. Bij het weiland is het percentage-ondernemersloon (10%) berekend uit de resultaten van de rundveehouderij, waarbij dus het geproduceerde gras door het vee wordt omgezet en in de vorm van melk verkocht.

Bij het grasland bestemd voor de winning van hooi en kuilvoer is dezelfde methode gevolgd. Voor het hooiland was het ook mogelijk om de waarde van het gewonnen hooi direct uit te drukken. Het blijkt dan, dat beide in geld methoden ongeveer hetzelfde percentage ondernemersloon geven (zie bijlage IVa).

Uit de voederbehoefte gedurende de stalperiode, waarbij is rekening gehouden met het aangekochte voer, is voor de bedrijven, welke het basis-materiaal hebben geleverd, berekend hoeveel gras, of welke oppervlakte, bestemd is voor het weidende vee, hoeveel voor hooi en hoeveel voor kuilvoer. Het resultaat van deze berekeningen is zeer goed in overeenstemming

met praktijkgegevens uit de betreffende gebieden. De normen voor de vergoeding bij ontruiming van grasland zijn verkregen uit het gewogen gemiddelde van de kosten en opbrengsten van het weiland en van het grasland bestemd voor de winning van wintervoer.

Bij de berekening van de kosten en opbrengsten van klaver als hoofdgewas is een dergelijke methode gevolgd. Hier is aangenomen, dat een gedeelte geleidelijk groen wordt gevoederd en een gedeelte, in twee sneden, wordt gehooïd. Voor de nagewassen is, evenals bij het weiland, de totale opbrengst gelijk gesteld aan de totale kosten plus een bepaald percentage ondernemersloon.

4. Verdeeling der bijzondere kosten over de perioden.

a. bouwland.

De normen zijn berekend door van elk der kostenelementen (loon, paardkosten enz.) vast te stellen welk gedeelte tot op het midden van elke maand als gemaakte kosten is te beschouwen. Door het totaal bedrag (bijlage I) te vermenigvuldigen met laatstbedoelde coëfficiënten is de norm voor elke maand verkregen (staat I). Dit is geschiedt voor de maanden vanaf het zaaien tot het oogsten. De kosten van oogsten zijn apart op staat II opgenomen en bij de overige kosten opgeteld. Dit is gebeurd omdat met het oogsten vrij hoge kosten gemoeid zijn. Zouden nu de volledige kosten van b.v. het oogsten van granen reeds in die van de maand Juli zijn opgenomen, dan zouden deze zonder meer vergoed worden voor al die percelen die nog niet zijn geoogst. Derhalve zal, evenals zulks ten aanzien van het zaaien het geval is, uit het schade-enquëteformulier moeten blijken of al of niet geoogst is en indien dat niet mogelijk is, zal de uitvoerende instantie de knoop moeten doorhakken. Deze kwestie speelt uiteraard bij andere werkzaamheden weliswaar ook een rol doch heeft daar geen groote kwantitatieve beteekenis. De kosten van het oogsten zijn gerekend tot het inhalen resp. het inkuilen (aardappelen) of afleveren (bielen). Zijn immers deze laatste kosten gemaakt dan kan worden aangenomen, dat het gewas zoodanig is opgeborgen, dat het behouden kan worden.

b. grasland.

Behalve de kosten, over de maanden verdeeld volgens coëfficiënten, welke zijn te vinden in bijlage IVa, moest bij het grasland ook de opbrengst periodiek verdeeld worden. Voor de berekening van de kosten en opbrengsten is onderscheid gemaakt tusschen weiland en grasland bestemd voor de winning van wintervoer (hooi en kuilvoer). Het gewogen gemiddelde van deze beide soorten grasland vindt men in staat IV. Voor een meer uitvoeriger toelichting op de berekening van de kosten en opbrengsten van grasland zij verwezen naar bijlage IVa.

5. Verdeeling der algemeene kosten over de perioden.

In het bovenstaande is uiteengezet, dat voor elke maand de totale kosten, die tot het midden der maand gemaakt zijn, berekend zijn.

Voor de kosten, die niet op één bepaald tijdstip doch geleidelijk aan gemaakt worden, is zoo nauwkeurig mogelijk geschat welk gedeelte tot het midden van elke maand als kosten is te beschouwen (zie de coëfficiënten op de bijlagen II, III en IV). Een aantal van deze kostenelementen, zooals verzekeringen, abonnementen, drainage, kalkbemesting, groenbemesting, zijn over alle ha's gelijkmatig verdeeld, waarbij geen rekening is gehouden met de verschillende exploitatie van de diverse landbouwperceelen. Voor deze kosten is elke ha. evenzwaar belast; daardoor drukken ook kosten op het onbewerkte land. Wij merkten reeds op, dat tengevolge van het ontijdig beëindigen van het productieproces de posten pacht, stalmest, en onderhoud en afschrijving van werktuigen vanaf de eerste maand ten volle als kosten moeten worden gerekend.

Voor de pacht is dit in principe ook geschied, doch in feite is vanaf November voor elke maand 1/12 deel der totale pacht als kosten gerekend. Dit laatste is gedaan in overleg met het Bureau Ontruiming, omdat de bepalingen inzake de vergoeding van pacht zoodanig zijn, dat betaling van de pacht door het Bureau Ontruiming zal worden overgenomen over de eerste maand na de ontruiming van het bedrijf tot en met de maand October. Op grond hiervan hebben wij de pacht zoodanig onder de kosten opgenomen, dat, tezamen met de door het Bureau Ontruiming te betalen pacht, de totale pachtwaarde zal worden vergoed.

Hetzelfde is gebeurd met de afschrijving en rente van werktuigen. Wanneer de werktuigen niet zijn overgedaan betaalt het Bureau Ontruiming een bepaald bedrag voor rente en afschrijving. Het bedrag, dat in de normen onder de kosten is ingecalculceerd moet, evenals bij pacht, beschouwd worden als het complement van het bedrag, dat door het Bureau Ontruiming apart wordt vergoed. Dit is gedaan in de veronderstelling, dat deze werktuigen

voor het geheele oogstjaar geen nut meer afwerpen.

Het valt op, dat de coëfficiënt voor stalmest boven 1 stijgt. Dit is gedaan, omdat mag worden aangenomen, dat behalve de gestrooide en op het erf aanwezige stalmest ook de waarde van de nawerking van den uit het vorige oogstjaar nog in den grond aanwezigen stalmest verloren zal gaan. Hoewel dit strikt genomen als zackschade is op te vatten, hebben wij dezen post eenvoudigheidshalve hierin opgenomen.

Hetzelfde geldt voor groenbemesting voor den eerstvolgenden oogst.

6. Normen voor verschillende gebieden.

Hoewel de schade tengevolge van de maatregelen door de Duitse Weermacht zich tot dusver hoofdzakelijk heeft voorgedaan op Zeeuwsche en Zuid- en Noord-Hollandsche bedrijven is een berekening voor normen van schadevergoeding in andere gebieden eveneens gewenscht. Hiertoe zijn alle landbouwgebieden van Nederland in 6 klassen ondergebracht.

De akkerbouwbedrijven in Zeeland en Westelijk Noord-Brabant en de Groninger Noordelijke Bouwstreek vallen in de beste klasse; de beste weidegebieden zijn in klasse 2 geplaatst. De indeeling van het grasland is geschied door de Afdeling Grasland van het Centraal Instituut voor Landbouwkundig Onderzoek. Voor den akkerbouw is overleg gepleegd met eenige Rijkslandbouwconsulenten.

Het resultaat der klasse-indeeling is vermeld op bijlage VIII. (Voor de berekening van het verschil tusschen de kosten van het doorsneebedrijf van de beste en van de slechtste klasse wordt verwezen naar de bijlage VI en VIa).

Als basismateriaal voor de berekening van de verschillende normen voor bouwland hebben de gegevens van de kostprijsboekhoudingen van een groot aantal akkerbouwbedrijven op de zeelei gediend. Deze bedrijven kunnen gerekend worden tot de beste in ons land. Hetzelfde geldt voor de rundveehouderijbedrijven, waarvan de gegevens gebruikt zijn voor de berekening van de vergoeding voor het grasland.

De met behulp van deze gegevens berekende normen kunnen gelden voor de gebieden uit de hoogste klasse. Uit andere gebieden, waar de bedrijfsvoering op een lager peil staat, de grondsoort minder vruchtbaar is en waar minder kosten per ha. besteed worden, met als gevolg lagere geldelijke opbrengsten, waren omtrent de gemaakte kosten geen of weinig betrouwbare gegevens ter beschikking. Er is daarom nagegaan in hoeverre de verschillende kostenelementen op het "slechter" bedrijf (kleinbedrijf op zandgrond) ongeveer zullen afwijken van die op het "betere" bedrijf, welke het basismateriaal leverden (akkerbouwbedrijven op zeelei, rundveehouderijbedrijven in de weidestroken). (De op deze wijze gevonden coëfficiënten en bedragen kan men, met een nadere toelichting, vinden in de bijlagen VI en VIa.)

Voor het "slechte" bouwland zijn wel gegevens bekend omtrent de opbrengsten. Bij vergelijking van de door ons op bovenomschreven wijze geconstrueerde kosten en de verkregen opbrengsten blijkt, dat op deze bedrijven veelal geen ondernemersloon wordt genoten en de landbouwer hier niet meer verdient dan het eigen arbeidsloon, dat onder de kosten is ingecalculeerd. Voor het "slechte" grasland is eveneens geen ondernemersloon gerekend. (Aangezien hier geen betrouwbare melkgiften en -opbrengsten per ha. bekend zijn, was het niet mogelijk om het percentage ondernemersloon te berekenen, zooals bij het "goede" grasland is gebeurd uit de totale opbrengsten en kosten van de rundveehouderij. Wanneer op deze bedrijven, boven het eigen arbeidsloon, nog een ondernemersloon wordt verdiend, is dit zeker laag. Bovendien gaat het hier om het eventuele ondernemersloon op de grasproductie, niet op de rundveehouderij).

Het bij de ontruiming te vergoeden bedrag, zijnde de kosten vermeerderd met het eventuele ondernemersloon, is voor klasse 6, als gemiddelde van de 4 belangrijkste groepen van gewassen, ongeveer 60% van klasse I. Dit percentage, dat berekend is uit het eindstadium van het productieproces, dus wanneer vrijwel alle kosten reeds gemaakt zijn, is eenvoudigheidshalve voor elke periode aangehouden.

Wanneer de percelen uit de laagste klasse $\pm 60\%$ vergoed krijgen van het voor klasse I berekende bedrag, dan zal dit voor klasse 2 dus $\pm 92\%$, voor klasse 3 $\pm 84\%$, voor klasse 4 $\pm 76\%$ en voor klasse 5 $\pm 68\%$ moeten zijn.

7. Vergoeding van de kosten van levensonderhoud.

De groepsaanduiding voor de kosten voor levensonderhoud - waarvoor de hoogte van de te vergoeden bedragen door het Bureau Ontruiming is vastgesteld - is globaal opgesteld aan de hand van de bedrijfsvoering in ruimen zin, de te verwachten opbrengsten en de rentabiliteit van het in het betreffende

gebied overwegend voorkomende bedrijfstype.

Er zij opgewezen, dat het besteden van meer kosten per ha. niet steeds gepaard hoeft te gaan met een hogere vergoeding van de kosten voor levensonderhoud. Het laatste bedrag moet in hoofdzaak bepaald worden door het verdiende ondernemersloon, dus het verschil in geldelijke opbrengst en de gemaakte kosten. Hoewel dikwijls een rationeele bedrijfsvoering gepaard gaat met hoge kosten per ha. en tevens een hoog ondernemersloon, zal dit toch niet steeds het geval zijn. In een gebied met lagere kosten kan men een even hoog, of zelfs hoger ondernemersloon verdienen dan in een ander gebied met hogere kosten per ha; en omgekeerd. B.v. zullen bij een verschillend dichte^{vee} bezetting en een verschillende mate van aankoop van voedermiddelen de kosten per ha. zeer verschillend kunnen zijn, terwijl dit met de winst niet het geval is of zelfs in tegengestelde richting, m.a.w. meer kosten minder winst.

Bij de vergoeding van de kosten van levensonderhoud speelt ook het aantal meewerkende kinderen een rol. Met behulp van een aantal tijdschrijfgegevens kan berekend worden, dat maximaal ± 7.5 ha. door één volwaardige arbeidskracht kan worden bewerkt. Op grond van verschillende overwegingen, welke zijn uiteengezet in bijlage VII, meenen wij te mogen concluderen, dat de bedrijfsgrootte, welke de boer geheel zelf kan bewerken, gesteld kan worden op ± 6 ha. Wanneer dus op een bedrijf groter dan 6 ha. kinderen medewerken, zal, bij ontruiming, voor deze kinderen eveneens een vergoeding genoten moeten worden.

RESULTATEN.

In de staten I en II vindt men voor de verschillende maanden de normen voor de vergoeding van de kosten voor bouwland met verschillende gewassen of in verschillende staat van bewerking. In staat III en IV zijn dergelijke normen vermeld als grasland.

Uit de berekening van de normen blijkt, dat deze voor een belangrijk gedeelte worden bepaald door de rentabiliteit van het betreffende gewas. In de gemaakte kosten is immers ook een percentage ondernemersloon gerekend, welke voor de goede bedrijven op zeekleigrond sterk met het gewas varieert.

Bij vergelijking van de beste en slechtste bedrijven blijkt, dat de norm voor de laatste $\pm 60\%$ is van de eerste. Dit verschil wordt eveneens grootendeels veroorzaakt door de zeer verschillende beloning van den ondernemersarbeid. Bij de door ons met behulp van coëfficiënten berekende werkelijke kosten voor de slechtste bedrijven blijkt, dat veelal geen ondernemersloon wordt genoten. D.w.z. dat op deze bedrijfjes meestal niet meer, zelfs soms minder, dan het eigen arbeidsloon wordt verdiend.

Bij het gekozen systeem van vergoeding dient het verschil in ondernemersloon tot uiting te komen zoowel in de normen voor de te vergoeden kosten als in die voor de vergoeding van de kosten van levensonderhoud.

In staat V vindt men in kolom III het cijfer voor de groepsaanduiding voor de bepaling van de vergoeding voor levensonderhoud, welke vanaf de eerste maand na de ontruiming zal worden verleend. Dit cijfer is gebaseerd op de gemiddelde rentabiliteit van het overwegend bedrijfstype in het betreffende gebied.

Bij deze vergoeding speelt ook het aantal meewerkende kinderen een rol. In bijlage VII is in dit verband uiteengezet, dat in een landbouwbedrijf gemiddeld per 6 ha. één volwaardige mannelijke arbeidskracht volledig werkzaam zal kunnen zijn.

Basis	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.	Mrt.	Apr.	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.
	bedrag															
E. Suiker- en voederbieten.																
Algemeene kosten	164							113	126	139	144	156	159	167	171	171
Directe kosten	167							64	78	123	136	157	167	167	167	167
Rente omlopend kapitaal	9							5	5	7	7	8	8	9	9	9
Ondernemersloon 40%	178							20	106	132	143	160	169	176	181	185
Totaal	518							272	317	401	430	481	503	519	528	532
Pacht	115							48	58	67	77	86	96	105	115	125
Totaal	633							320	375	468	507	567	599	624	643	657
F. Aardappelen																
Algemeene kosten	187							127	145	159	164	178	183	191	191	
Directe kosten	259							198	212	226	246	253	259	259	259	
Rente omlopend kapitaal	11							7	8	9	10	10	11	11	11	
Ondernemersloon 30%	164							110	122	133	143	152	158	163	165	
Totaal	621							442	487	527	563	593	611	624	626	
Pacht	100							42	50	58	67	75	83	92	100	
Totaal	721							484	537	585	630	668	694	716	726	
G. Klaver, hoofdgewas.																
Algemeene kosten	161			9	16	21	25	30	39	45	51	54	57	61	64	
Directe kosten	127			-	-	-	-	-	57	61	64	95	102	110	127	
Rente omlopend kapitaal	-			-	1	1	1	2	3	4	4	5	5	5	6	
Ondernemersloon 20%	-			4	7	10	13	15	31	35	38	47	51	55	61	
Totaal	-			13	24	32	39	47	130	145	157	201	215	232	258	
Pacht	115			10	19	29	38	48	58	67	77	86	96	105	115	
Totaal kosten I	-			23	43	61	77	95	188	212	234	287	311	337	373	
Opbrengst II	-			23	43	61	77	95	188	19	56	224	261	298	373	
Verschil (I - II)	-			-	-	-	-	-	-	193	178	55	50	39	0	
H. Nagewassen.																
Algemeene kosten	161	20	27	32	36	41	50	50	58	67	76	86	96	105	115	
Directe kosten	61	25	35	40	44	50	61	61	67	77	86	95	102	110	127	
Rente omlopend kapitaal	-	1	1	2	2	2	3	3	3	4	4	5	5	5	6	
Ondernemersloon 10%	-	5	5	8	10	12	15	15	31	35	38	47	51	55	61	
Totaal	-	51	58	76	91	107	129	129	188	193	215	287	311	337	373	
Pacht	115	-	-	10	19	29	38	48	58	67	77	86	96	105	115	
Totaal kosten I	-	51	58	86	110	136	167	167	188	193	215	287	311	337	373	
Opbrengst II	-	51	58	86	110	136	167	167	188	193	215	287	311	337	373	
Verschil (I - II)	-	51	58	44	26	11	0	0	-	-	-	-	-	-	-	

Evenals grasland worden klaver - hetzij in verschen toestand, hetzij als hooi - en nagewassen niet in één keer geoogst. Derhalve is hier dezelfde opzet toegepast als bij grasland en is ook van de opbrengst nagegaan hoe het verloop over de maanden gemiddeld is. Het verschil tusschen kosten en opbrengst geeft dan aan welke bedrag voor vergoeding in aanmerking komt.

Het percentage ondernemersloon is voor klaver berekend uit een opbrengst van 7500 kg. hooi per ha. Verondersteld is dat 30% groen wordt vervoerd. De waarde hiervan is uitgedrukt in een percentage van de waarde als hooi n.l. 70% zijnde de totale kosten van klaver (zonder kosten hooien)t.o.v. de totale kosten van klaverhooi.

Voor de nagewassen ontbreken de gegevens om dit percentage te berekenen. In de veronderstelling, dat nagewassen slechts een geringe winst opleveren is dit percentage op 10 gesteld.

TOTALE KOSTEN TOT AAN HET INHALEN RESP. AFLEVEREN VAN DEN OOGST.
 Gemiddelde van Noordelijke Bouwstreek en Zeeland +
 Westelijk Noord-Brabant (afgerond in gld. per ha.)

	C. Wintergranen en koolzaad			D. Zomergranen, peulvruchten, vlas en handelsgewassen.		
	Juli	Aug.	Sept.	Juli	Aug.	Sept.
1. Kosten tot het oogsten	244	244	244	253	253	253
2. Kosten oogsten	46	46	46	60	60	60
3. Rente omlopend kapitaal	8	8	8	8	8	8
4. Ondernemersloon 25% resp. 20%	94	97	99	80	82	84
5. Totaal	392	395	397	401	403	405
6. Pacht	86	96	105	86	96	105
7. Totaal	478	491	502	487	499	510
	E. Suikerbieten, Voederbieten			F. Aardappelen.		
	Sept.	Oct.	Nov.	Juli	Aug.	Sept.
1. Kosten tot het oogsten	338	338	338	450	450	450
2. Kosten rooien	90	90	90	165	165	165
3. Rente omlopend kapitaal	11	11	11	14	14	14
4. Ondernemersloon 40% resp. 30%	213	217	221	207	209	212
5. Totaal	652	656	660	836	838	841
6. Pacht	105	115	125	75	83	92
7. Totaal	757	771	785	911	921	933

Bovenstaande cijfers hebben betrekking op den toestand, waarbij aan het gewas alle kosten zijn besteed behalve die voor het inhalen, dorschen en afleveren. Zijn de kosten van inhalen op een bepaald perceel eenmaal gemaakt dan kan verondersteld worden, dat de waarde van het gewas op dat perceel ten volle gerealiseerd kan worden.

Een onderscheid in de maand, waarin geoogst is, is gemaakt, omdat de kosten van de pacht van maand tot maand verschillen.

De pacht voor bieten loopt in November op tot f.125.-, n.l. f.115.- voor het oogstjaar, waarvan de bieten afkomstig zijn, vermeerderd met f.10.- voor de maand November als eerste maand van het nieuwe "pachtjaar". De kosten voor rooien van bieten en aardappelen zijn gebaseerd op de daarvoor vastgestelde accoordloonen van Zeeland en Zuid-Holland.

VERLOOP VAN DE KOSTEN EN OPBRENGSTEN (in gld. per ha.), OVER DE M.LANDEN, OP GRASLAND, GEBRUIKT ALS WEILAND (2/3 van de grasoppervlakte).

Kosten	Basis bedrag	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.	Mrt.	Apr.	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	1 Nov.
1. Loon en sociale lasten	33.--	0.50	1.50	2.50	3.50	6.--	10.--	13.50	16.50	20.--	24.50	28.50	31.50	33.--
2. Paardekosten	7.50	-	-	-	-	1.--	3.--	4.--	4.--	4.50	6.--	7.25	7.25	7.50
3. Stikstofbesteding	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Overige meststoffen	6.--	0.75	2.25	3.75	5.25	6.--	6.--	6.--	6.--	6.--	6.--	6.--	6.--	6.--
5. Stalmest	53.--	20.--	30.--	40.--	50.--	57.--	63.--	68.--	68.--	68.--	68.--	68.--	68.--	68.--
6. Werktuigen	4.--	-	-	-	-	0.50	1.50	2.--	2.--	2.50	3.50	4.--	4.--	4.--
7. Afschrijving werktuigen	4.--	0.35	0.65	1.--	1.35	1.65	2.--	2.35	2.65	3.--	3.35	3.65	4.--	4.--
8. Rente	2.--	0.15	0.35	0.50	0.65	0.85	1.--	1.15	1.35	1.50	1.65	1.85	2.--	2.--
9. Abonnementen	1.--	-	-	-	-	-	-	0.25	0.50	0.75	1.--	1.--	1.--	1.--
10. Verzekeringen	1.--	-	-	-	-	-	-	0.25	0.50	0.75	1.--	1.--	1.--	1.--
11. Diversen	1.--	-	-	-	-	-	-	0.25	0.50	0.75	1.--	1.--	1.--	1.--
12. Rente omlopend kapitaal	3.95	0.60	1.--	1.40	1.80	2.20	2.60	2.95	3.20	3.45	3.75	4.05	4.25	4.30
13. Ondernemersloon 10%	19.75	2.90	4.95	6.95	9.--	10.95	13.--	14.85	16.--	17.30	18.85	20.20	21.30	21.45
14. Totaal	136.20	25.25	40.70	56.10	71.55	86.15	102.10	115.55	121.20	128.50	138.60	146.50	151.30	153.25
15. Pacht	87.--	7.25	14.50	21.75	29.--	36.25	43.50	50.75	58.--	65.25	72.50	79.75	87.--	87.--
16. Totaal kosten I	223.20	32.50	55.20	77.85	100.55	122.40	145.60	166.30	179.20	193.75	211.10	226.25	238.30	240.25
17. Opbrengsten II	-	-	-	-	-	-	-	24.05	72.10	120.15	162.15	198.20	228.25	240.25
18. Verschil (I - II)	223.20	32.50	55.20	77.85	100.55	122.40	145.60	166.30	179.20	193.75	211.10	226.25	238.30	240.25

VERLOOP VAN DE KOSTEN EN OPBRENGSTEN (in gld. per ha.) OVER DE MAANDEN, OP GRASLAND, GEBRUIKT VOOR HET VERKRIJGEN VAN HOOI OF KUILGRAS (1/3 van de grasland oppervlakte).

	Basis bedrag	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.	Mrt.	Apr.	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.
1. Loon en sociale lasten	73.50	0.50	1.50	2.50	3.50	6.---	10.---	15.---	28.50	50.---	60.---	64.50	73.---	73.50
2. Paardekosten	30.50	-	-	-	-	1.---	3.---	5.---	10.---	17.---	20.---	23.---	30.---	30.50
3. Stikstofbemesting	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Overige meststoffen	6.---	0.75	2.25	3.75	5.25	6.---	6.---	6.---	6.---	6.---	6.---	6.---	6.---	6.---
5. Stalmest	53.---	20.---	30.---	40.---	50.---	57.---	63.---	68.---	68.---	68.---	68.---	68.---	68.---	68.---
6. Onderhoud werktuigen	8.---	-	-	-	-	0.50	1.50	2.---	3.---	5.---	5.50	6.50	8.---	8.---
7. Afschrijving werktuigen	7.50	0.65	1.25	1.90	2.50	3.15	3.75	4.40	5.---	5.65	6.25	6.90	7.50	7.50
8. Rente	3.50	0.30	0.60	0.90	1.15	1.45	1.75	2.05	2.35	2.65	2.90	3.20	3.50	3.50
9. Abonnementen	1.80	-	-	-	-	0.50	0.50	1.---	1.---	1.50	1.50	1.80	1.80	1.80
10. Verzekeringen	2.30	-	-	-	-	0.50	0.50	1.---	1.---	1.50	2.---	2.---	2.30	2.30
11. Diversen	2.70	-	-	-	-	0.50	0.50	1.---	1.50	1.50	2.---	2.50	2.70	2.70
12. Rente omlopend kapitaal	4.50	0.25	1.---	1.40	1.85	2.25	2.70	3.10	3.70	4.50	4.95	5.30	5.80	5.80
13. Ondernemersloon 10%	27.60	1.15	5.---	7.10	9.15	11.30	13.40	15.60	18.45	22.40	24.65	26.40	29.---	29.10
14. Totaal	220.90	23.60	41.60	57.55	73.40	90.15	106.60	124.15	148.50	185.70	203.75	216.10	237.60	238.70
15. Pacht	87.---	7.25	14.50	21.75	29.---	36.25	43.50	50.75	58.---	65.25	72.50	79.75	87.---	87.---
16. Totaal kosten I	307.90	30.85	56.10	79.30	102.40	126.40	150.10	174.90	206.50	250.95	276.25	295.85	324.60	325.70
17. Opbrengsten II	-	-	-	-	-	-	-	-	46.55	170.60	201.65	201.65	310.20	325.70
18. Verschil (I - II)	307.90	30.85	56.10	79.30	102.40	126.40	150.10	174.90	159.95	80.35	74.60	94.20	14.40	-
KOSTEN EN OPBRENGSTEN PER HA. GRASLAND WAARVAN 2/3 WEILAND 1/3 VOOR HOOI EN KUILGRAS (Gewogen gemiddelde van staat III en IV).														
16. Totaal kosten I	256.75	31.95	55.50	78.35	101.15	123.75	147.10	169.15	188.30	212.80	232.80	249.45	267.05	268.75
17. Opbrengsten II	-	-	-	-	-	-	-	16.---	63.6)	136.95	175.30	199.35	255.55	268.75
18. Verschil (I - II)	256.75	31.95	55.50	78.35	101.15	123.75	147.10	153.15	124.70	75.85	57.50	50.10	11.50	-

OVERZICHT VAN DE KOSTEN VAN BOUWLAND, DIE ALS UITGANGSPUNT
VOOR DE VERDEELING OVER DE MAANDEN HEBBEN GEDIEND.

Algemeene kosten.

	Noordelijke Bouwstreek.		Zeeland en West.Nd.Brabant
1. Onderhoud werktuigen	f. 6.60	1. Onderhoud werktuigen	f. 16,--
2. Afschrijving werktuigen	13.30	2. Afschrijving werktuigen	15.---
3. Rente werktuigen	3.70	3. Rente werktuigen	6.---
4. Verzekeringen	2.20	4. Verzekeringen	3.---
5. Abonnementen enz.	7.60	5. Abonnementen enz.	14.---
6. Drainage materiaal	2.75	6. Drainage materiaal	4.---
7. Kalkmeststoffen	6.20	7. Kalkmeststoffen	1.---
8. Groenbemesting	2.20	8. Groenbemesting	4.---
8b. Idem nieuwe oogst	2.20	8b. Idem nieuwe oogst	4.---
9. Diversen	1.40	9. Oorspronkelijke meststoffen	1.---
10. Stalmest	1.60	10. Stalmest	15.---
11. Loon	37.30	11. Loon	35.---
12. Sociale lasten	6.---	12. Sociale lasten	6.---
13. Paardekosten	30.---	13. Paardekosten	63.---
14. Tractorkosten	18.60		
Totaal	f. 141.65	Totaal	f. 187.---

Directe kosten tot het oogsten.

Gemiddelde (in gld. per ha.) van de Groninger Noordelijke Bouwstreek en
Zeeland en Westelijk Noord Brabant.

	C.Wintergranen en Koolzaad	D.Zomergranen Poulvruchten Vlas en Han- delsgewassen	E.Suikerbieten Voederbieten	F.Aardap- pelen
1. Kali	f. 6.---	f. 6.---	f. 8.---	f. 7.---
2. Stikstof	14.---	13.50	18.---	16.---
3. Zaaizaad	19.---	23.---	12.---	120.---
4. Arbeidskosten zaaien	18.---	16.---	24.---	53.---
5. Arbeidskosten verplegen	24.---	30.---	105.---	63.---
Totaal	f. 81.---	f. 86.50	f. 167.---	f. 259.---

Diverse kosten tot en met het oogsten

	Klaver (hoofdgewas)	Nagewassen
1. Zaaizaad	f. 45.---	} f. 25.---
2. Zaaien	12.---	
3a Zaaien	10.---	
b Hooien	85.---	
c Oogsten		36.---

De kosten van zaaizaad en zaaien van groen bemestingsgewassen zijn reeds onder de indirecte kosten in rekening gebracht. Zoodra echter blijkt, dat de klaver bestemd is als hoofdgewas worden deze bedragen (nog eens) onder de directe kosten bijgeteld.

De kosten van zaaizaad en zaaien van nagewassen zijn een gemiddelde van de meest voorkomende nagewassen. Voor zoover het mergkool betreft zijn ook de kosten van het verplanten medegerekend.

COEFFICIENTEN VOOR DE VERDEELING DER ALGEMEENE KOSTEN OP BOUNTLAND

	Aug. Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.	Mrt.	Apr.	Mei	Junl	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.
A. <u>Onbewerkt land.</u>															
1. <u>Onderhoud werktuigen 1)</u>	0	0	0	0	0	0	0	0	0						
2. <u>Afschrijving</u>	1/24	3/24	5/24	7/24	9/24	11/24	13/24	15/24	17/24						
3. <u>Rente</u>	1/24	3/24	5/24	7/24	9/24	11/24	13/24	15/24	17/24						
4. <u>Verzekeringen</u>	0.1	0.1	0.2	0.2	0.3	0.4	0.5	0.6	0.7						
5. <u>Abonnementen, reiskosten enz.</u>	0.1	0.1	0.2	0.2	0.3	0.4	0.5	0.6	0.7						
6. <u>Drainage materiaal</u>	0.2	0.3	0.4	0.5	0.6	0.7	0.9	1	1						
7. <u>Kalkbesteding</u>	0.2	0.4	0.5	0.6	0.7	0.9	1	1	1						
8. <u>Groenbesteding</u>	1	1	1	1	1	1	1	1	1						
8a. <u>"</u>	0	0	0	0	0	0	0	0	0						
9. <u>Diversen</u>	0.1	0.1	0.2	0.2	0.3	0.4	0.5	0.6	0.7						
10. <u>Stalmest</u>	0.3	0.3	0.45	0.6	0.75	0.9	1.1	1.3	1.3						
Indirecte arbeidskosten															
11. <u>Loon</u>	0	0.1	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2						
12. <u>Sociale lasten</u>	0	0.1	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2						
13. <u>Paardekosten</u>	0	0	0	0	0	0	0	0	0						
14. <u>Tractorkosten</u>	0	0	0	0	0	0	0	0	0						
B. <u>Land op zaadvoor liggend.</u>															
1. <u>Onderhoud werktuigen</u>	0.4	0.5	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6
2. <u>Afschrijving</u>	1/24	3/24	5/24	7/24	9/24	11/24	13/24	15/24	17/24	19/24	21/24	23/24	23/24	23/24	23/24
3. <u>Rente</u>	1/24	3/24	5/24	7/24	9/24	11/24	13/24	15/24	17/24	19/24	21/24	23/24	23/24	23/24	23/24
4. <u>Verzekeringen</u>	0.1	0.1	0.2	0.2	0.3	0.4	0.5	0.6	0.7	0.8	0.9	1	1	1	1
5. <u>Abonnementen, reiskosten enz.</u>	0.1	0.1	0.2	0.2	0.3	0.4	0.5	0.6	0.7	0.8	0.9	1	1	1	1
6. <u>Drainage materiaal</u>	0.2	0.3	0.4	0.5	0.6	0.7	0.9	1	1	1	1	1	1	1	1
7. <u>Kalkbesteding</u>	0.2	0.4	0.5	0.6	0.7	0.9	1	1	1	1	1	1	1	1	1
8. <u>Groenbesteding</u>	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
8a. <u>"</u>															
9. <u>Diversen</u>	0.1	0.1	0.2	0.2	0.3	0.4	0.5	0.6	0.7	0.8	0.9	1	1	1	1
10. <u>Stalmest</u>	0.3	0.3	0.45	0.6	0.75	0.9	1.1	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3
Indirecte arbeidskosten															
11. <u>Loon</u>	0.3	0.4	0.5	0.6	0.6	0.7	0.8	0.8	0.8	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9
12. <u>Sociale lasten</u>	0.3	0.4	0.5	0.6	0.6	0.7	0.8	0.8	0.8	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9
13. <u>Paardekosten</u>	0.5	0.6	0.7	0.8	0.8	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9
14. <u>Tractorkosten</u>	0.8	0.9	0.9	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

	Aug. Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.	Mart.	Apr.	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.
G. Klaver: hoofdcwas.															
1. Onderhoud werktuigen			0 1/24	0 3/24	0 5/24	0 7/24	0 9/24	0 11/24	0 13/24	0 15/24	0 17/24	0 19/24	0 21/24	0 23/24	
2. Afschrijving "			1/24	3/24	5/24	7/24	9/24	11/24	13/24	15/24	17/24	19/24	21/24	23/24	
3. Rente			0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	
4. Verzekeringen			0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	
5. Abonnementen, reiskosten enz.			0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	
6. Drainage materiaal			0 2/24	0 3/24	0 4/24	0 5/24	0 6/24	0 7/24	0 8/24	0 9/24	0 10/24	0 11/24	0 12/24	0 13/24	
7. Kalkbemesting			0 2/24	0 4/24	0 5/24	0 6/24	0 7/24	0 8/24	0 9/24	0 10/24	0 11/24	0 12/24	0 13/24	0 14/24	
8. Groenbemesting			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
9. Diversen			0 1/24	0 1/24	0 2/24	0 2/24	0 3/24	0 4/24	0 5/24	0 6/24	0 7/24	0 8/24	0 9/24	0 10/24	
10. Stalmest			0 3/24	0 3/24	0 4/24	0 6/24	0 7/24	0 9/24	0 11/24	0 13/24	0 15/24	0 17/24	0 19/24	0 21/24	
11. Loon			0	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 2/24	0 2/24	0 3/24	0 3/24	0 4/24	0 4/24	0 5/24	
12. Sociale lasten			0	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 2/24	0 2/24	0 3/24	0 3/24	0 4/24	0 4/24	0 5/24	
13. Paardekosten			0	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 2/24	0 2/24	0 3/24	0 3/24	0 4/24	0 4/24	0 5/24	
14. Tractorkosten			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
H. Nagewassen.															
1. Onderhoud werktuigen	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	
2. Afschrijving "	1/24	3/24	5/24	7/24	9/24	11/24	13/24	15/24	17/24	19/24	21/24	23/24	25/24	27/24	
3. Rente	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	
4. Verzekeringen	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	
5. Abonnementen, reiskosten enz.	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	
6. Drainage materiaal	0 2/24	0 3/24	0 4/24	0 5/24	0 6/24	0 7/24	0 8/24	0 9/24	0 10/24	0 11/24	0 12/24	0 13/24	0 14/24	0 15/24	
7. Kalkbemesting	0 2/24	0 4/24	0 5/24	0 6/24	0 7/24	0 8/24	0 9/24	0 10/24	0 11/24	0 12/24	0 13/24	0 14/24	0 15/24	0 16/24	
8. Groenbemesting	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
9. Diversen	0 1/24	0 1/24	0 2/24	0 2/24	0 3/24	0 3/24	0 4/24	0 4/24	0 5/24	0 6/24	0 7/24	0 8/24	0 9/24	0 10/24	
10. Stalmest	0 3/24	0 3/24	0 4/24	0 6/24	0 7/24	0 9/24	0 11/24	0 13/24	0 15/24	0 17/24	0 19/24	0 21/24	0 23/24	0 25/24	
11. Loon	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 2/24	0 2/24	0 3/24	0 3/24	0 4/24	0 4/24	0 5/24	
12. Sociale lasten	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 2/24	0 2/24	0 3/24	0 3/24	0 4/24	0 4/24	0 5/24	
13. Paardekosten	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 2/24	0 2/24	0 3/24	0 3/24	0 4/24	0 4/24	0 5/24	
14. Tractorkosten	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 1/24	0 2/24	0 2/24	0 3/24	0 3/24	0 4/24	0 4/24	0 5/24	

COEFFICIENTEN VOOR ONDERHOUD WERKTUIGEN GEBRUIKT VOOR HET BASISBEDRAG IN ZEELAND.

	Aug. Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.	Mrt.	Apr.	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.
B. <u>Land op zaadvoor liggend.</u>	0.3	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4							
C. <u>Wintergranen en koolzaad.</u>	0.3	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.6	0.8	0.9	0.9	0.9	0.9			
D. <u>Zomergranen, neulvruchten, vlas en handelsgewassen.</u>						0.5	0.6	0.8	0.9	0.9	0.9	0.9			
E. <u>Suikerbieten en voederbieten.</u>							0.5	0.6	0.7	0.8	0.9	0.9	1	1	
F. <u>Aardappelen.</u>							0.6	0.7	0.8	0.9	0.9	1	1		

Voor Zeeland moest een apart coëfficiënt worden toegepast, daar deze kosten op alle werktuigen betrekking hebben; in de Noordelijke Bouwstreek daarentegen op alle werktuigen, uitgezonderd de graanmaaijer en dorschmachine, Voor de groeopen A, G en H waarvoor deze post van geen of weinig beteekenis is, is voor Zeeland dezelfde coëfficiënt aangenomen.

- 1) Deze coëfficiënten gelden alleen voor de basiskosten van de Noordelijke Bouwstreek; die voor de basiskosten van Zeeland en Westelijk Noord Brabant, staan aan het einde dezer bijlage apart vermeld.

COEFFICIENTEN VOOR DE VERDEELING DER DIRECTE KOSTEN VAN BOUWLAND.

C. Wintergranen en koolzaad.

	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.	Mrt.	Apr.	Mei	Juni	Juli	Aug.
Kali	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Stikstof	0.4	0.4	0.5	0.5	0.5	0.5	0.7	0.9	1	1	1	1	1
Zaaizaad	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Zaaien	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Verplegen	-	-	0.1	0.1	0.1	0.1	0.2	0.5	0.7	0.9	1	1	-

D. Zomergranen, peulvruchten, vlas en handelsgewassen.

	Febr.	Mrt.	Apr.	Mei	Juni	Juli	Aug.
Kali	1	1	1	1	1	1	1
Stikstof	0.4	0.6	0.9	1	1	1	1
Zaaizaad	1	1	1	1	1	1	1
Zaaien	1	1	1	1	1	1	1
Verplegen	0.1	0.4	0.6	0.8	0.9	1	1

E. Suikerbieten en voederbieten.

	Mrt.	Apr.	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.
Kali	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Stikstof	0.5	0.7	0.9	1	1	1	1	1	1
Zaaizaad	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Zaaien	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Verplegen	0.1	0.2	0.6	0.7	0.9	1	1	1	1

F. Aardappelen.

	Mrt.	Apr.	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.
Kali	1	1	1	1	1	1	1	1
Stikstof	0.7	0.8	0.9	1	1	1	1	1
Pootgoed	1	1	1	1	1	1	1	1
Poten	1	1	1	1	1	1	1	1
Verplegen	0.1	0.3	0.5	0.8	0.9	1	1	1

G. Klaver (als hoofdgewas)

	Apr.	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.
Zaaizaad	1	1	1	1	1	1	1
Zaaien	1	1	1	1	1	1	1
Maaien en hooien	-	0.05	0.1	0.55	0.65	0.75	1
Opbrengst	-	0.05	0.1	0.55	0.65	0.75	1

H. Nagewassen.

	Aug./Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.
Zaaizaad)	1	1	1	1	1	1
Zaaien (event.))	-	-	0.25	0.50	0.75	1
verplanten)	-	-	0.25	0.50	0.75	1
Oogsten						
Opbrengst						

Daar klaver en nagewassen in het algemeen geleidelijk aan geoogst worden, zijn ook voor de opbrengst coëfficiënten opgesteld. Voor de bepaling van het totaal dezer opbrengsten (basisbedrag) wordt verwezen naar de betreffende opmerking op bijlage I.

TOELICHTING OP DE VERDEELING VAN DE KOSTEN VAN BOUWLAND OVER DE DIVERSE MAANDEN.

De onder 1 tot en met 14 genoemde posten hebben betrekking op algemeene kosten, welke bij de kostprijsboekhouding over de geheele oppervlakte zijn verdeeld. Het totaal van deze kosten is dan ook voor elke ha. bouwland even hoog.

Er moest nu echter onderzocht worden in hoeverre deze kosten op het tijdstip van vordering voor vergoeding in aanmerking komen. Bij de verdeeling van de kosten over de maanden heeft daarom bij elken exploitatievorm als criterium gegolden: welk doel der kosten is op bedoeld tijdstip reeds gemaakt.

Wat de afzonderlijke posten betreft kan nog, voor zover hiervoor niet reeds de verdeeling over de maanden is aangegeven, het volgende worden opgemerkt.

1. Onderhoud werktuigen. Hier is bij de verdeeling verschil gemaakt tusschen de cijfers van Groningen, waar de zicht- en dorschmachine buiten den post werktuigen zijn gelaten en de cijfers van Zeeland, die betrekking hebben op alle werktuigen met inbegrip van zicht- en dorschmachine.

Bij het op zaadvoor liggend land is verondersteld, dat het (herhaald) ploegen geleidelijk in den herfst heeft plaats gehad. De kosten loopen dus op.

Zoodra sprake is van een gewas moeten zoowel de kosten voor onderhoud van grondbewerkingswerktuigen als van de zaaimachine in rekening worden gebracht.

2.3. Afschrijving en rente werktuigen. In overleg met het Bureau Ontruiming is hier voor iedere maand 1/12 van de kosten genomen en is dus geen rekening gehouden met het al of niet gebruikt zijn van de werktuigen.

4.5. Verzekeringen, abonnementen enz. Er is iets meer ten laste van de zomermaanden gebracht dan van de wintermaanden.

6. Drainagemateriaal. Er is aangenomen, dat dit in herfst, winter en voorjaar wordt gebruikt. Deze post is over alle ha's gelijk omgeslagen.

7. Kalkbemesting. als 6.

8. Groenbemesting. Voor groenbemesting zijn in rekening gebracht de kosten voor zaai- en zaaien. Deze kosten werden in de kostprijsboekhouding tot heden over de geheele oppervlakte bouwland gelijkmatig verdeeld.

Onder 8 is vermeld de onder dekvrucht gezaaide klaver, welke bestemd is voor groenbemesting ten behoeve van het volgende oogstjaar.

9. Diversen. als 4 en 5.

10. Stalmest. Onder dezen post is eveneens in rekening gebracht de nawerking van vorige stalmestgiften (0.3). De kosten voor stalmest zijn niet ingecalculeerd op het moment van aanwending op het bouwland, maar op het moment van productie. Er is namelijk verondersteld, dat de op de mestvaalt aanwezige stalmest bij inundatie eveneens verloren gaat en de waarde daarvan dus vergoed moet worden.

11.12. De indirecte arbeidskosten: loon en sociale lasten hebben betrekking op grondbewerking, schoonhouden slooten, drainage en enkele andere algemeene werkzaamheden.

13.14. De paarde- en tractorkosten hebben bijna uitsluitend betrekking op grondbewerking.

TOELICHTING OP DE BEREKENING VAN DE KOSTEN VAN GRASLAND EN DE VERDEELING
OVER DE DIVERSE MAANDEN.

De basisgegevens voor de berekening van de te vergoeden kosten van grasland zijn ontleend aan de resultaten van de kostprijsboekhouding van 242 rundveehouderijbedrijven in Friesland, N.W.Overijssel, Noord-Holland en Zuid-Holland.

A. WEILAND (Staat III)

1. Loon en Sociale lasten. Betreft o.a. bemesten van grasland, stalmest rijden en strooien, mestplakken verspreiden, bossen maaien, onkruidbestrijding etc. Deze post is daarom in evenredigheid met den voor deze werkzaamheden benodigden arbeid over de maanden verdeeld.
2. Paardekosten. besteed aan stalmest rijden, weidesloop, kettingegge.
4. Meststoffen. 1/4 in November, 1/4 in December, 1/4 in Januari, 1/4 in Maart (geen stikstof).
5. Stalmest. De nawerking van vorige stalmestgiften is in rekening gebracht. Zoodra de stalmest is geproduceerd en op de mestvaalt ligt met de bedoeling deze later op het grasland aan te wenden, moet deze al ten laste van het grasland worden gebracht, aangezien wordt aangenomen, dat ook de stalmest in de mestvaalt bij de inundatie verloren gaat.
- 6.7.8. Werktuigen. Betreft o.a. gierpomp en -wagen, wagen voor stalmest, weidesloop, zeis, disteltang etc. Verdeeling over de maanden evenredig met het gebruik van deze werktuigen.
15. Pacht. Door het Bureau Ontruiming wordt de pacht per maand vergoed, waarbij over elke maand - vanaf November - een gelijk bedrag wordt gerekend. Het deel van de totale pacht, dat niet afzonderlijk wordt vergoed, is in de kosten ingerekend.
17. Opbrengsten. Het oogsten van het gras geschiedt door weidend vee, waarvoor geen kosten zijn gerekend.

De waarde van de totale grasopbrengst is gelijk gesteld aan de totale kosten, vermeerderd met 10% ondernemersloon. Het verschil tusschen bouwland en weiland is, dat op het eerste in één keer wordt geoogst, terwijl bij het weiland de opbrengst meer regelmatig wordt verkregen. Aan het einde van het productieproces zal zoowel bij het bouwland als bij het weiland de waarde van de totale opbrengst precies opwegen tegen de totale kosten plus een bepaald ondernemersloon. Het percentage ondernemersloon (10%) bij weidebedrijven is berekend uit het resultaat van de rundveehouderij, waarbij dus het geproduceerde gras door het vee wordt omgezet en in den vorm van melk wordt verkocht.

Bij de verdeling van de kosten en opbrengsten over de maanden is aangenomen, dat in de maand Mei 20%, Juni 20%, Juli 20%, Augustus 15%, September 15% en October 10% van de totale grasopbrengst wordt verkregen. De coëfficiënten per het midden van de maanden zijn dus: November tot en met April 0, Mei 0,1, Juni 0,3, Juli 0,5, Augustus 0,675, September 0,825, October 0,95.

B. GRASLAND BESTEMD VOOR DE WINNING VAN WINTERVOER. (Staat IV)

De kosten per ha. grasland, waarvan wintervoer wordt gewonnen, zijn hooger dan van weiland, omdat hier oogstwerkzaamheden moeten worden verricht, waardoor kosten ontstaan voor het maaien, schudden, opperen, inhalen en inkuielen en voor het gebruik van oogstwerktuigen.

Uit het enquetemateriaal blijkt, dat gedurende de stalperiode in de gebieden, waaraan de basisgegevens zijn ontleend, \pm 8 kg. hooi en 8 kg. kuilvoer per rund per dag wordt gebruikt. De verhouding tusschen de z.w. uit hooi en uit kuilvoer is dan 5 : 2.

Er kan worden aangenomen, dat de verliezen bij hooiwinning en kuilvoerwinning ongeveer even hoog zijn, terwijl ook de kosten weinig uiteen zullen loopen. Men kan dus het hooi en kuilvoer, wat betreft kosten en opbrengsten, als een geheel beschouwen, waarvan 5/7 in den vorm van hooi en 2/7 in den vorm van kuilvoer wordt verkregen.

Er is verder verondersteld, dat de helft van het kuilvoer ongeveer half Mei wordt gewonnen, de andere helft in September, terwijl 2/3 van het hooi wordt verkregen tusschen half Juni en half Juli en 1/3 in September. De coëfficiënten voor de verdeling van de opbrengst over de maanden worden dan per midden van de maand: November tot en met Mei 0, Juni 3/21, Juli 11/21, Augustus 13/21, September 13/21, October 20/21.

Ook hier is a priori, evenals bij het weiland, verondersteld, dat de totale opbrengsten opwegen tegen de totale kosten plus 10% ondernemersloon. Dit percentage ondernemersloon, berekend uit het rundveehouderijbedrijf,

kan echter ook op dezelfde wijze berekend worden als bij de akkerbouwproducten is gebeurd, namelijk uit het verschil tussehen totaal opbrengsten en totaalkosten per ha. hooiland. Onder de huidige omstandigheden kan worden aangenomen dat per ha. grasland \pm 2.000 kg. z.w. wordt geoogst; d.w.z. \pm 6.500 kg. hooi. Bij een prijs van f. 50,- per 1.000 kg. hooi (af-bedrijf, ongeperst) kan de waarde van de totale opbrengst (aan hooi en/of kuilvoer) dus berekend worden op f. 325,- per ha. Bij 10% ondernemersloon bedroegen de totale kosten f. 325.70 (Staat IV)

C. GRASLAND BIJ GEMIDDELD GEBRUIK (Staat IV).

Uit de berekening van de voederbehoefte gedurende de stalperiode waarbij rekening is gehouden met het aangekochte voor, blijkt, dat op de 242 bovengenoemde bedrijven \pm 1/3 van het gras bestemd moet zijn voor de winning van het noodige wintervoer. Volgens schatting van deskundigen is dit ongeveer het beeld van de praktijk in deze streken. Bovendien is de op deze wijze berekende benoedigde hoeveelheid wintervoer in overeenstemming met het verbruik gedurende den winter n.l. 8 kg. hooi en 8 kg. kuilvoer per rund per dag.

Uit deze berekeningen, getoetst aan praktijkgegevens, blijkt dus, dat 1/3 van de oppervlakte bestemd is voor de winning van wintervoer en 2/3 voor het weidend vee. Het komt echter dikwijls voor, dat een perceel grasland voor beide doeleinden wordt gebruikt. Om een gemiddeld beeld te krijgen van al het grasland per bedrijf zijn daarom de kosten en opbrengsten gemiddeld. Het resultaat hiervan is te vinden in staat IV.

**COEFFICIENTEN VOOR DE BEREKENING VAN DE KOSTEN VAN KLEINE ZANDBEDRIJVEN
UIT DE CIJFERS VAN AKKERBOUWBEDRIJVEN.**

Uit de gemiddelde kosten van de bedrijven uit Zeeland en de Noordelijke Bouwstreek zijn, door vermenigvuldiging met onderstaande coëfficiënten, de waarschijnlijke kosten op kleine zandbedrijven afgeleid.

<u>Algemeene kosten</u>	<u>Kosten t.o.v. bedrijven op kleigrond.</u>
Onderhoud, afschrijving en rente werktuigen	0.75
Verzekeringen	0.8
Abonnementen, reiskosten e.d.	0.8
Drainagemateriaal	0
Kalkmeststoffen	1
Groenbemesting	0.75
Stalmest	2.-
Gewogen gemiddelde	0.98

N.B. het gewogen gemiddelde wordt sterk beïnvloed door den post stalmest.

Indirecte arbeidskosten

Kunstmest strooien	1
Stalmest rijden en strooien	2
Onderhoud gebouwen	0.8
Werktuigen (repareren en schoonmaken)	0.75
Draineren	0
Onderhoud slooten	0.5
Bekalken	1
Grondbewerking	0.5

Het gewogen gemiddelde, dat hoofdzakelijk wordt bepaald door den post grondbewerking, bedraagt 0.55.

Directe arbeidskosten

Zaaien	1
Overeggen en rollen van het gewas	0.5
Paardehakken en machinaal schoffelen	0.2
Op één zetten	0.8
Bestrijding plantenziekten	-
Wieden en aanschoffelen	0.7
Gewogen gemiddelde	0.75

Directe kosten

	Wintergranen Koolzaad	Zomergranen, peul- vruchten, vlas handelsgewassen	Aardap- pelen	Suikerbieten Voederbieten
Kalimaststoffen	3	3	2	2
Stikstofmeststoffen	2	2	1.33	1.24
Zaaizaad/Pootgoed	0.8	0.8	0.6	0.8

BEREKENING VAN DE KOSTEN VAN EEN ZANDBEDRIJVEN UIT CIJFERS VAN EEN GOEDE AANBOU-BEDRIJVEN.

	B. Onbezaaid land			B. Wintergranen, koolzaad			D. Zomergranen, peul- vruchten, vlas, handelsgewassen			F. Aardappelen			E. Suikerbieten Voederbieten		
	Kosten op klei	Coëffi ciënt	Kosten op zand	Kosten op klei	Coëffi ciënt	Kosten op zand	Kosten op klei	Coëffi ciënt	Kosten op zand	Kosten op klei	Coëffi ciënt	Kosten op zand	Kosten op klei	Coëffi ciënt	Kosten op zand
1. Algem. kosten	66.---	0.98	64.68	66.---	0.98	64.68	66.---	0.98	64.68	83.---	0.98	81.34	66.---	0.98	64.68
2. Indirecte arbeidskosten	98.---	0.55	53.90	98.---	0.55	53.90	98.---	0.55	53.90	104.---	0.55	57.20	98.---	0.55	53.90
3. Kalimestoffen			18.---	6.---	3.---	18.---	6.---	3.---	18.---	7.---	2.---	14.---	8.---	2.---	16.---
4. Stikstofmeststoffen			28.---	14.---	2.---	27.---	13.50	2.---	27.---	16.---	1.33	21.28	13.---	1.24	22.32
5. Zaaizaad/pootgoed			15.20	19.---	0.8	18.40	23.---	0.8	18.40	120.---	0.6	72.---	12.---	0.8	9.60
6. Arbeidskosten zaaien			18.---	18.---	1.---	16.---	16.---	1.---	16.---	53.---	1.---	53.---	24.---	1.---	24.---
7. Arbeidskosten verplegen			18.---	24.---	0.75	22.50	30.---	0.75	22.50	63.---	0.75	47.25	105.---	0.75	78.75
8. Kosten oogsten			34.50	46.---	0.75	45.---	60.---	0.75	45.---	183.---	0.75	137.25	84.---	0.75	63.---
Totaal I	164.---		118.58	291.---		265.48	312.50		265.48	629.---		483.32	415.---		332.25
9. Rente omlopend kapitaal	6.---		3.---	8.---		6.---	8.---		6.---	15.---		11.---	11.---		8.---
10. Ondernemersloon	170.---		9.---	97.---			82.---			218.---		55.---	215.---		19.---
Totaal II (afgerond)	240.---		131.---	396.---		271.---	403.---		271.---	862.---		549.---	641.---		359.---
11. Pacht	115.---	55/115	55.---	96.---	55/115	46.---	96.---	55/115	46.---	92.---	55/100	51.---	115.---	55/115	55.---
Totaal III	355.---		186.---	492.---		302.---	499.---		317.---	954.---		600.---	756.---		414.---
Verhouding	100.---		52.---	100.---		61.---	100.---		64.---	100.---		63.---	100.---		55.---

1) groep A: klei 25%, zand 5% van de totale kosten, inclusief pacht.

groep A:	klei 25%,	zand 5%	van de totale kosten,	inclusief pa-
groep B:	klei 25%,	zand 0%	"	"
groep C:	klei 20%,	zand 0%	"	"
groep D:	klei 30%,	zand 10%	"	"
groep E:	klei 40%,	zand 5%	"	"

De verhouding bedraagt als gemiddelde van alle groepen globaal 60%.

**BEREKENING VAN DE KOSTEN VAN GRASLAND IN DE SLECHTSTE GEBIEDEN UIT CIJFERS
VAN WEIDEBEDRIJVEN IN DE RESTE GEBIEDEN.**

Hot slechtere grasland treft men in het algemeen aan op het meer gemengde bedrijfstype, terwijl het goede grasland, met hogere kosten per ha. meer wordt gevonden instroken met overwegend of zuiver weidebedrijf.

Bij het afleiden van de kosten voor het "slechte" grasland uit de basisgegevens omtrent "goed" grasland is daarom uitgegaan van de gedachte, dat dit slechtere grasland op een meer gemengd bedrijf wordt aangetroffen.

De kosten en opbrengsten per ha. grasland zijn hier lager dan op het goede grasland in het zuiver weidebedrijf, omdat o.a.:

1. de natuurlijke grasproductie minder hoog is;
2. er minder kosten besteed worden om de grasproductie op te voeren;
3. de verliezen groter zijn door minder intensieve en rationeele bedrijfsvoering;
4. de stalmest grootendeels naar het bouwland gaat;
5. in den winter het vee grootendeels met bouwlandproducten gevoerd wordt.

Er is minder grasland nodig voor de winning van hooi en/of kuilvoer.
(1/4 van de totale oppervlakte grasland.)

De basisgegevens van het goede grasland kunnen als volgt gewijzigd worden voor het slechtere gras op het meer gemengde bedrijf. Het ondernemersloon is hier evenals bij de graangewassen nihil gesteld.

	A. "Goed" grasland zuiver weidebedrijf		B. "Slecht" grasland Gemengd bedrijf	
	Weiland	Grasland wintervoer	Weiland	Grasland wintervoer
Kosten.				
1. Loon en Soc. lasten	33.--	73.50	25.--	60.--
2. Paardekosten	7.50	30.50	5.--	25.--
3. Stikstofbemesting	-	-	-	-
4. Overige meststoffen	6.--	6.--	4.--	4.--
5. Stalmest	53.--	53.--	30.--	30.--
6. Onderhoud werktuigen	4.--	8.--	2.--	5.--
7. Afschrijving werktuigen	4.--	7.50	2.--	5.--
8. Rente werktuigen	2.--	3.50	1.--	2.50
9. Abonnementen	1.--	1.80	0.50	1.--
10. Verzekeringen	1.--	2.30	0.50	1.50
11. Diversen	1.--	2.70	0.50	2.50
12. Rente omlopend kapitaal	3.95	4.50	2.50	3.85
13. Ondernemersloon	19.75	27.60	-	-
14. Totaal	136.20	220.90	73.--	140.35
15. Pacht	87.--	87.--	55.--	55.--
16. Totaal kosten I	223.20	307.90	128.--	195.35
Gewogen gemiddelde	251.43		144.84	
Verhouding van het gewogen gemiddelde = 100 : 58				

De verdeeling van kosten en opbrengsten over de maanden zal in het geval B ongeveer gelijk verlopen als bij A. Bij vordering zal voor het "slechte" grasland dus globaal 60% vergoed moeten worden van het bedrag, dat betrekking heeft op het goede grasland van klasse 2 (Staat IV).

VERGOEDING VOOR LEVENSONDERHOUD BIJ GEDWONGEN BEEINDIGING VAN DE
PRODUCTIE OP LANDBOUWGROND.

In de door de "Stichting Landelijke Bezettingsschade" aangegeven normen voor vergoeding van levensonderhoud bij vordering of in gebruikneming van akkerbouw-, veeteelt- en gemengde bedrijven is o.m. het volgende vastgesteld. "Voor de berekening moet/worden aangenomen, dat in een bedrijf per /verder 9 ha. plaats is voor een volle werkkraft. Indien alzoo meer kinderen medewerken, dan waarvoor plaats is, wordt voor die meerdere kinderen geen vergoeding genoten".

Men is niet rijdblijkbaar van de veronderstelling uitgegaan, dat een landbouwer een bedrijf van 9 ha. geheel zelf kan bewerken zonder hulp van anderen, hetzij van in het bedrijf meewerkende kinderen of van (tijdelijk) in dienst genomen arbeidskrachten.

In rapport no. 26 van het L.E.I. omtrent een "Onderzoek naar de waarschijnlijke financiële resultaten van kleine landbouwbedrijven onder de huidige omstandigheden in eenige belangrijke gebieden" is met behulp van tijdschrijfgegevens berekend hoeveel man-uren per ha. per jaar nodig zijn. Dit aantal bedraagt in Noord-Limburg 450, in Zuid-Limburg 500, in Oostelijk Noord-Brabant 450 en in Overijssel 465. Door te berekenen hoeveel man-uren per jaar door de boer geleverd kunnen worden is door deeling het aantal ha. verkregen, dat maximaal door hem alleen bewerkt kan worden. Men komt dan tot een oppervlakte van 7.64 ha. in Noord-Limburg, 6.88 ha. in Zuid-Limburg, 7.64 ha. in Oostelijk Noord-Brabant en 7.40 ha. in Overijssel - gemiddeld 7.5 ha.

Deze oppervlakten zijn echter als maxima te beschouwen, aangezien

- 1e. Het aantal man-uren, dat de boer per jaar zelf kan werken, is gelijkgesteld aan het aantal, dat een arbeider die met de verzorging van het vee en de paarden is belast volgens de regeling van 1 April 1943 maximaal mag werken. Aangenomen is, dat de benodigde handenarbeid per ha. die de boer ter beschikking stelt, gelijkmatig over het jaar verdeeld is. Dit is in feite niet het geval. Wel zal hij in drukke tijden wat harder werken, maar meestal zal hij in deze periode de hulp van anderen niet kunnen missen. Door grasland scheuren, waardoor vooral de verbouw van een arbeidsintensief gewas als aardappelen is uitgebreid, is de opeenhooping van werkzaamheden in bepaalde perioden nog groter geworden.
- 2e. Bovendien zal de boer-ondernemer niet al zijn tijd kunnen besteden aan directen arbeid op het bedrijf; er gaat ook tijd verloren met het noodzakelijke marktbezoek, administratie, enz. Ook worden tamelijk veel onproductieve uren gemaakt, welke niet in de tijdschrijfgegevens verantwoord zijn.
- 3e. De gegevens omtrent het benodigde aantal uren per ha. zijn ontleend aan bedrijven, die gemiddeld groter waren dan de bedrijven van het onderzoek (5 - 13 ha.). Het is zeer waarschijnlijk, dat de arbeid per ha. gunstiger is door de grotere percelen en omdat meer werkzaamheden machinaal geschieden. De kleine bedrijven hebben als regel ook meer arbeidsintensieve gewassen. Bovendien is op de kleinere bedrijven, althans in normale omstandigheden, een relatief grotere rundvee-, varkens- en pluimveestapel aanwezig dan op grotere bedrijven. Het kleinere bedrijf is dus veel arbeidsintensiever dan uit bovengenoemde tijdschrijfgegevens blijkt.
- 4e. De pluimveestapel is geheel buiten beschouwing gelaten, maar levert steeds nog eenige werkgelegenheid, hoewel minder dan vroeger.

Op grond van het bovenstaande meenen wij te mogen concluderen, dat de bedrijfsgrootte, welke de boer geheel zelf kan bewerken, gesteld kan worden op \pm 6 ha. Wanneer dus op een bedrijf groter dan 6 ha. kinderen meewerken zal, bij ontruiming, voor deze kinderen eveneens een vergoeding genoten moeten worden.

Voor grotere bedrijven zou men eveneens kunnen aannemen, dat de boer zelf \pm 6 ha. kan bewerken, terwijl dit voor de volwassen arbeiders (of zoons) op \pm 7 ha. gesteld kan worden (vergelijk bovenstaande tijdschrijfgegevens).

Uit gegevens van bedrijven met tijdschrijving in Zeeland en Westelijk Noord-Brabant blijkt echter, dat, ook op de grootere bedrijven, men niet meer dan \pm 6 ha. op rekening van een volwaardige arbeidskracht kan brengen.

Bij de berekening van de vergoeding voor meewerkende kinderen moet dus worden aangenomen, dat in een bedrijf per 6 ha. plaats is voor één volle werkkracht.

Wat betreft de hoogte van het te vergoeden bedrag kan men als basis aannemen, dat een ondernemer op een klein landbouwbedrijf, waarop hij zijn arbeidskracht geheel kan aanwenden, ongeveer evenveel verdient als een landarbeider. Op een bedrijf van \pm 6 ha. zou dit dus het geval moeten zijn.

CLASSIFICATIE VAN BOUWLAND EN GRASLAND IN DE DIVERSE LANDBOUWGEBIEDEN.

De in kolom I en II vermelde klassen dienen voor de schadevergoeding; kolom III geeft een groepsaanduiding voor de vergoeding van de kosten van levensonderhoud.

Landbouwgebied			Bouw- land	Gras- land	Gecom- bineerd
			I	II	III
Groningen:	Centrale Weidestreek	I	2	2	2
	Noordelijke bouwstreek	II	1	2	1
	Noordelijk westerkwartier	III	2	2	2
	Centrale bouwstreek	IV	1	2	1
	Klein-Oldambt	V	1	3	1
	Nieuw-Oldambt	VI	1	3	1
	Oud-Oldambt	VIIIn	1	3	1
		z	2	3	2
	Woldstreek	VIII	2	3	2
	Veenkoloniën	IX	2	3	2
	Zuidelijk westerkwartier	X	4	3	3
	Goorecht	XI	4	3	4
	Westerwolde	XII	3	3	3
Friesland:	Kleiweidestreek	I	2	2	2
	Veenweidestreek	II	3	2	3
	Eilanden	III	4	3	4
	De Wouden	IV	4	3	4
	Kleibouwstreek	V	1	3	2
Drenthe:	Zandgebied	I	4	4	4
	Veen- en zandgebied	IIv	3	3	3
		z	4	3	4
	Noordelijke randgemeenten	III	4	3	4
	Zuidelijke randgemeenten	IV	4	3	4
Overijssel:	Weidegebied	I	3	2	3
	Zand- en veengebied	IIv	3	4	3
		z	4	4	4
	Zandgebied	III	5	4	5
	IJsselstreek	IV	3	3	5
Gelderland:	Veluwezoom	I	6	4	6
	Nederveeluwe	II	5	3	5
	Overveluwe	III	6	5	6
	Oostelijke Veluwe	IV	5	4	5
	Graafschap Zutphen	V	4	4	4
	Rijk van Nijmegen	VI	4	4	4
	IJsselstreek	VII	3	3	3
	De Lijmers	VIII	3	4	3
	Betuwe	IX	3	3	3
	Tierlerwaard	X	3	4	3
	Bommelerwaard	XI	3	4	3
	Land van Maas en Waal	XII	3	4	3
Utrecht:	Eemland	I	4	3	4
	Noordwestelijk weidegebied	II	4	2	4
	Lopikerwaard	III	4	2	4
	Kleigebied van IJssel en Ouden Rijn	IV	4	3	4
	Kleigebied van den Krommen Rijn	V	3	3	3
	Zandgebied	VI	5	3	4

			Bouw- land	Gras- land	Gecom- bineerd
			I	II	III
Noord-Holland:	Eilanden	I	3	3	3
	Texel		4	4	4
	Overige				
	Wieringermeerpolder bouwstreek	Ia	1	3	1
	weidestreek		1	3	1
	Middengowest (Purmer, Boomster	II	2	2	2
	(Sehormer		3	3	3
	overige deel				
	't Goin	III	4	2	4
	Noordelijke duinstreek	IV	4	3	4
	Zuidelijke duinstreek	V	4	3	4
	Noordelijk West-Friesland	VI	3	2	3
	Drechterland	VII	3	2	3
	Geestmerambacht	VIII	3	2	3
	Noord-Oostpolder bouwstreek	IX	1	2	1
	weidestreek		3	2	2
Zuid-Holland:	Meerlanden	X	1	2	1
	Gooiland	XI	5	3	5
	Noordelijk klei- en voengebied	I	3	2	4
	Rijnland	II	3	2	4
	Zuidh. bollen- en weidestreek	III	3	2	4
	Westland	IV	3	2	3
	Delf- en Schieland	V	4	2	4
	Land van Gouda en Woerden	VI	4	2	3
	Krimpenerwaard	VII	4	2	3
	Alblasserwaard en Vijfhoerenlanden	VIII	3	2	4
	Rijn- Delf- en Schielandsche				
	Droogmakerijen	IX	2	2	2
	IJsselmonde	X	2	2	2
	Dortsche Waard		1	2	1
	Hoeksche Waard	XI	1	2	1
	Voorne en Rozenburg	XII	3	3	3
	Putten		1	2	1
	Goeroe en Overflakkee	XIII	1	2	1
Zeeland:	Zand		3	3	3
	Klei		1	3	1
Noord Brabant:	N. Westelijke Zeeleiggronden	I	1	3	1
			3	3	3
	Land van Heusden en Altena	II	3	4	4
	Maaskant	III	4	5	5
	Land van Kuyk	IV	3	4	4
	Westelijke zandgronden	V	3	4	4
	Meierij	VI	4	6	5
	Zuidelijke en Oostelijke zandgronden	VII	5	6	5
Limburg:	Noord-Limburg	I	4	5	4
	Zuid-Limburg	II	3	3	3

NIET VOOR PUBLICATIE.

AANVULLING NOTA NO.6.

GEWIJZIGDE NORMEN VOOR SCHADEVERGOEDING BIJ ONTRUIMING VAN LANDBOUWGRONDEN.

I Verloop van de kosten tot aan het oogsten.

- A. Onbewerkt land (bijlage I)
- B. Land op zaadvoor liggend (bijlage II)
- C. Wintergranen en koolzaad (bijlage III)
- D. Zomergranen, peulvruchten, vlas en handelsgewassen (bijlage IV)
- E. Suikerbieten en voederbieten (bijlage V)
- F. Aardappelen (bijlage VI)

II. Verloop van de kosten tot en met het oogsten.

- G. Klaver, hoofdgewas (bijl.VII)

III. Kosten tot aan het inhalen, resp. afleveren van den oogst van de groepen C.D. E. en F. (bijlage VIII)

**IV. Verloop van de kosten van voor zaaizaad bestemde gewassen en pootaardappelen, zaaigranen, - peulvruchten enz. (Groepen C en D) (bijlage IX).
Pootaardappelen (groep F) (bijlage X).**

Bij de berekening van deze normen zijn in nota No.6, d.d. 31 Augustus 1944, op de volgende punten wijzigingen aangebracht:

1. Algemeene kosten (basisbedragen)

In nota no.6 was uitgegaan van het gemiddelde van de algemeene kosten in Zeeland en die in Groningen. Omdat de inundatie in Groningen weinig te beteekeken heeft gehad, is thans uitgegaan van den post algemeene kosten in Zeeland, die hooger lag dan die in Groningen.

Bovendien werd het in dezen post begrepen bedrag voor groenbemesting verhoogd, omdat gebleken is, dat de oppervlakte groenbemesting (w.o. leicerne) sterk was toegenomen t.o.v. de basisjaren, waaraan de cijfers waren ontleend.

Tengevolge van deze wijzigingen is het basisbedrag voor de algemeene

Verloop productiekosten tot aan het oogsten. Aarvulling nota 6, bijlage III.

[illegible]

Sanvuljine nota 6, bijlage IV.

Gam. Mrt. 1/Sept. 19%

Verloop productiekosten tot aan het oogsten. Aanvulling nota 6, bijlage VI.
Coëfficiënten. Kostenverloop

	Basis-bedrag	Mrt.	Apr.	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	Mrt.	Apr.	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.
F. Aardappelen.																	
I. Algemeene kosten.																	
1. Onderhoud werktuigen	16.-	0.6	0.7	0.8	0.9	0.9	1	1	1	9.6	11.2	12.8	14.4	14.4	16.-	16.-	16.-
2. Afschr. "	15.-	1	1	1	1	1	1	1	1	15.-	15.-	15.-	15.-	15.-	15.-	15.-	15.-
3. Rente "	6.-	1	1	1	1	1	1	1	1	6.-	6.-	6.-	6.-	6.-	6.-	6.-	6.-
4. Verzekeringen	3.-	0.4	0.5	0.6	0.7	0.8	0.9	1	1	1.2	1.5	1.8	2.1	2.4	2.7	3.-	3.-
5. Abonnementen	14.-	0.4	0.5	0.6	0.7	0.8	0.9	1	1	5.6	7.-	8.4	9.8	11.2	12.6	14.-	14.-
6. Drainage materiaal	4.-	0.9	1	1	1	1	1	1	1	3.6	4.-	4.-	4.-	4.-	4.-	4.-	4.-
7. Kalkmeststoffen	1.-	1	1	1	1	1	1	1	1	1.-	1.-	1.-	1.-	1.-	1.-	1.-	1.-
8. Groenbemesting	16.-	1	1	1	1	1	1	1	1	16.-	16.-	16.-	16.-	16.-	16.-	16.-	16.-
8z. " nw.oogst	16.-	1	1	1	1	1	1	1	1	16.-	16.-	16.-	16.-	16.-	16.-	16.-	16.-
9. Overige meststoffen	1.-	0.4	0.5	0.6	0.7	0.8	0.9	1	1	0.4	0.5	0.6	0.7	0.8	0.9	1.-	1.-
10. Stalmest	15.-	1.1	1.2	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	16.5	19.5	19.5	19.5	19.5	19.5	19.5	19.5
11. Looi	35.-	0.6	0.7	0.8	0.8	0.9	0.9	1	1	21.-	24.5	28.-	28.-	31.5	34.5	35.-	35.-
12. Sociale lasten	6.-	0.6	0.7	0.8	0.8	0.9	0.9	1	1	3.6	4.2	4.8	4.8	5.4	5.4	6.-	6.-
13. Paardkosten	63.-	0.8	0.9	0.9	0.9	1	1	1	1	50.4	56.7	56.7	56.7	63.-	63.-	63.-	63.-
Totaal I	211.-									149.9	167.1	190.6	194.-	206.2	209.6	215.5	215.5
II. Directe kosten.										198.-	212.-	226.-	246.-	253.-	259.-	259.-	259.-
Totaal I + II										347.9	379.1	416.6	440.-	459.2	468.6	474.5	474.5
III. Rente																	
IV. Pacht	100.-									41.7	50.-	58.3	66.7	75.-	83.3	91.7	100.-
Totaal I + IV										389.6	430.3	477.3	510.5	539.5	558.7	574.6	584.5
V. Ondernemersloon.			25%							97.4	107.6	119.3	127.6	134.9	139.7	143.7	146.1
Normen na afronding										487	538	597	638	675	698	718	734
Normen vlg. nota 6, 31 Aug. '44.										484.-	537.-	585.-	630.-	668.-	694.-	716.-	726.-
Stijging in %										0.6	0.2	2.-	1.3	1.-	0.6	0.3	0.6
															Gem. 0.8%.		

Basis-bedr.		Coefficiënten												Kostenverloop											
Nov. Dec. Jan. Febr. Mrt. Apr. Mei Juni Juli Aug. Sept. Oct. Nov. Dec. Jan. Febr. Mrt. Apr. Mei Juni Juli Aug. Sept. Oct.		G. Klaver, hoofdrewas.																							
I. Algemeene kosten.																									
1. Onderhoud werkt.	16.-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.1	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2										
2. Afschr.	15.-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	15.-	15.-	15.-	15.-	15.-	15.-	15.-	15.-	15.-	15.-
3. Rente	6.-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	6.-	6.-	6.-	6.-	6.-	6.-	6.-	6.-	6.-	6.-
4. Verzekeringen	3.-	0.1	0.1	0.2	0.2	0.3	0.4	0.5	0.6	0.7	0.8	0.9	1	1	1	0.3	0.3	0.6	0.6	0.9	1.2	1.5	1.8	2.1	2.4
5. Abonnementen	14.-	0.1	0.1	0.2	0.2	0.3	0.4	0.5	0.6	0.7	0.8	0.9	1	1	1	1.4	1.4	2.8	2.8	4.2	5.6	7.0	8.4	9.8	11.2
6. Drainage-materiaal	4.-	0.2	0.3	0.4	0.5	0.6	0.7	0.9	1	1	1	1	1	1	1	0.8	1.2	1.6	2.-	2.4	2.8	3.6	4.-	4.-	4.-
7. Kalkmeststoffen	1.-	0.2	0.4	0.5	0.6	0.7	0.9	1	1	1	1	1	1	1	1	0.2	0.4	0.5	0.6	0.7	0.9	1.-	1.-	1.-	1.-
8. Groenbemesting	16.-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	16.-	16.-	16.-	16.-	16.-	16.-	16.-	16.-	16.-	16.-
8a. " nu.oogst	16.-																								
9. Overige meststoffen	1.-	0.1	0.1	0.2	0.2	0.3	0.4	0.5	0.6	0.7	0.8	0.9	1	1	1	0.1	0.1	0.2	0.2	0.3	0.4	0.5	0.6	0.7	0.8
10. Stalmest	15.-	0.3	0.3	0.45	0.6	0.75	0.9	1.1	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	4.5	4.5	6.8	9.0	11.3	13.5	16.5	19.5	19.5	19.5
11. Loon	35.-	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	7.-	7.-	7.-	7.-	7.-
12. Sociale lasten	6.-	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2
13. Paardekosten	63.-																								
Totaal I	211.-															44.3	49.0	53.6	56.3	60.9	69.6	75.3	82.1	83.9	85.7
II. Directe kosten.																									
Totaal I + II																44.3	49.-	53.6	56.3	60.9	69.6	75.3	82.1	83.9	85.7
III. Rente																									
IV. Pacht	100.-															8.3	16.7	25.-	33.3	41.7	50.-	58.3	66.7	75.-	83.3
Totaal I + IV																52.6	65.8	78.9	90.1	103.3	126.5	162.5	281.2	300.1	342.-
V. Ondernemersloon.	6%															3.2	3.9	4.7	5.4	6.2	15.8	16.9	18.-	20.5	21.6
Normen na afronding																49.4	61.9	74.2	84.7	97.1	124.6	176.4	282.1	321.5	338.4
Normen vlg. nota 6.																49	62	74	85	97	127	222	225	271	270
31 Aug. '44																23.-	43.-	61.-	77.-	95.-	188.-	193.-	178.-	63.-	50.-
Stijging in %																				2.2	31.2	27.0	264	44.4	39.0
																						gem	27.1		

Aanvulling Nota No.6, bijlage VIII.

Totale kosten tot aan het inhalen, resp. afleveren van den oogst.

		C. Wintergranen en koolzaad			D. Zomergranen, peulvruchten vlas en handelsgewassen.		
		Juli	Aug.	Sept.	Juli	Aug.	Sept.
1	Kosten tot het oogsten	295	295	295	299	303	303
2	Kosten oogsten	46	46	46	60	60	60
3	Rente omlopend kapitaal	7	8	9	5	6	7
4	Pacht	75	83	92	75	83	92
		423	432	442	439	452	462
5	Ondernemersloon 30%	127	130	133	132	136	139
Totaal		550	562	575	571	588	601
Normen nota 6		478	491	502	487	499	510
% stijging		15.1	14.5	14.5	17.2	17.8	17.8
		E. Suikerbieten, voederbieten.			F. Aardappelen.		
		Sept.	Oct.	Nov.	Juli	Aug.	Sept.
1	Kosten tot het oogsten	381	383	383	459	469	475
2	Kosten oogsten	150	150	150	180	180	180
3	Rente omlopend kapitaal	6	7	9	5	7	8
4	Pacht	92	100	108	75	83	92
		629	640	650	719	739	755
5	Ondernemersloon 50% resp. 25%	315	320	325	180	185	189
Totaal		944	960	975	899	924	944
Normen nota 6		757	771	785	911	921	933
% stijging		24.7	24.5	24.2	-1.3	+0.3	+1.2

VERSCHIL IN PRIJS TUSSEN CONSUMPTIEGRANEN EN ZAAIGRANEN 1944.

Aanvulling Nota 6, bijlage IX.

	Richtprijs B-kwaliteit A	Telersprijs te nabouw B	Verschil in % van A	Tegingscoëfficiënt Oppervl. Zeeland 1944.	Gemiddeld										
<u>Wintergranen</u>															
Wintertarwe	15.75	20.40	30	16.700	30%										
Koolzaad	35.—	46.75	335	5.500											
<u>Zomergranen, enz.</u>															
Zomertarwe	15.75	21.—	33	1.100	35%										
Zomergerst	14.50	19.15	32	8.500											
Groene erwten	20.—	28.70	43	2.900											
Haver	10.50	15.90	51	3.700											
Vlas	25.—	29.75	19	4.600											
KOSTENVERLOOP ZAAIGRANEN															
	Kosten tot aan het oogsten										Kosten incl. oogsten				
	Aug. Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.	Maart	Apr.	Mei	Juni	Juli	Aug.	Juli	Aug.	Sept.
<u>Wintergranen</u>	183.8	209.8	238.4	269.5	287.—	326.—	365.7	396.2	445.1	470.3	490.1	502.2	550	562	575
Consumptie Zaaizaad	239	273	310	350	373	424	475	515	579	611	637	653	715	731	748
<u>Zomergranen</u>					184.1	316.4	358.7	394.4	441.9	465.5	492.1	509.5	571	88	601
Consumptie Zaaizaad					249	427	484	532	597	628	664	688	771	794	811

KOSTENVERLOOP POOT AARDAPPELEN.		Aanvulling Nota 6, Bijlage X.	
	Bintje	Zeeland	Eigenheimer Z.-Holland
A	B	C	A
2008	260	862	534
			516
			(Gewogen met oppervl.)

Extra kosten (rapport 31)											
1. Pootgoed	207.71	207.71	207.71	207.71	150.94	150.94	150.94	150.94	150.94	150.94	193.45
2. Poten	3.96	3.96	3.96	3.96	2.63	2.63	2.63	2.63	2.63	2.63	3.63
3. Selecteeren	49.21	27.53	27.53	29.38	25.61	25.61	30.35	30.35	30.35	30.35	38.43
4. Doodsproeien etc.	12.65	10.64	10.64	—	1.15	1.15	0.14	0.14	0.14	0.14	6.90
5. Rooien	22.49	—	—	2.85	3.08	3.08	—	—	—	—	11.79
6. Bewaren (tot 1 November)	4.63	—	—	—	2.70	2.70	7.10	7.10	7.10	7.10	3.45
7. Sorteeren	44.98	70.70	70.70	70.17	26.90	26.90	48.86	48.86	48.86	48.86	49.94
8. Afleveren	14.71	19.70	19.70	23.63	16.15	16.15	18.65	18.65	18.65	18.65	17.53
9. Diversen	—	—	—	—	—	—	0.50	0.50	0.50	0.50	0.06
10. N.A.K.	44.13	64.10	64.10	75.89	60.91	60.91	69.40	69.40	69.40	69.40	57.18
11. Rente	8.09	8.09	8.09	8.27	5.80	5.80	6.57	6.57	6.57	6.57	7.65
12. Risico afkeuren	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Aftrack kosten	42.58	40.67	40.67	40.83	45.82	45.82	46.45	46.45	46.45	46.45	46.45
Aftrack kosten											
14. Sproeien	19.55	15.89	15.89	—	15.98	15.98	—	—	—	—	12.42
15. Rooien	3.80	8.27	8.27	—	21.76	21.76	—	—	—	—	5.12
16. Bewaren (tot 1 November)	1.68	—	—	—	0.60	0.60	—	—	—	—	0.88
17. Meerwaarde stoppel	22.21	9.17	9.17	—	18.10	18.10	—	—	—	—	13.55
18. Diversen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Saldo extra kosten	365.32	379.10	379.10	421.86	239.43	239.43	335.14	335.14	335.14	335.14	358.04
Kosten consumptie-aardappelen (Bijl. VIII)	739.00	739.00	739.00	739.00	739.00	739.00	739.00	739.00	739.00	739.00	739.00
Ondernemersloon	1.104.00	1.118.00	1.118.00	1.161.00	979.00	979.00	1.074.00	1.074.00	1.074.00	1.074.00	1.097.04
Opbrengst poot-aardappelen (zie specificatie)	868.00	225.00	225.00	365.413.00	1.255.00	1.255.00	51%	51%	51%	51%	743.98
Totaal:	1.972.00	1.343.00	1.343.00	1.574.00	2.234.00	2.234.00	1.620.00	1.620.00	1.620.00	1.620.00	1.620.00

Z. O. Z.

~~Opgevulde 1944~~

Opbrengst 1924		Kostenverloop										Kosten incl. oogsten
Extra kosten (rapport 31)		Gemiddelde (gewogen met oppervl.)	Mrt.	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.		
1. Pootgoed	193.45	193.5	193.5	193.5	193.5	193.5	193.5	193.5	193.5	193.5	193.5	
2. Poten	3.63	-	-	3.6	3.6	3.6	3.6	3.6	3.6	3.6	3.6	
3. Selecteeren	38.43				19.2	38.4	38.4	38.4	38.4	38.4	38.4	
4. Doodsproeien (etc.)	6.90					3.5	6.9	6.9	6.9	6.9	6.9	
5. Rooien	11.79										11.8	
6. Bewaren (tot 1 November)	3.45										-	
7. Sorteeren	49.94										49.9	
8. Afleveren	17.53										-	
9. Diversen	0.06										-	
10. N.A.K.	57.18										57.2	
11. Rente	7.65	-	0.7	1.5	2.4	3.5	4.8	6.2	7.7	-	7.7	
12. Risiko afkeuren	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Totaal I		-	193.5	197.8	198.6	218.7	242.5	247.2	248.6	250.1	369.0	
Aftrek kosten		-										
14. Sproeien	12.42					4.1	8.3	12.4	12.4	12.4	12.4	
15. Rooien	5.12										5.1	
16. Bewaren (tot 1 November)	0.88										13.6	
17. Meerwaarde stoppel	13.55	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Saldo extra kosten	358.04	193.5	197.8	198.6	214.6	234.2	234.8	236.4	237.7		337.9	
Kosten consumptie-aardappelen (Bijl. VIII)	739.-	389.6	430.3	477.3	510.5	539.5	558.7	574.6	584.5		739.-	
Totaal:		1.097.04	583.1	628.1	675.9	725.1	773.7	793.5	811.-	822.2	1.076.9	
Ondernemersloon	68%	743.98	396.5	427.1	459.6	493.1	526.1	539.6	551.5	559.1	732.3	
Opbrengst root-aardappelen (zie specificatie)		10841	980	1055	1136	1218	1300	1333	1363	1381	1809	

SPECIFICATIE: Buitje Zeeland Eigenheimer Zuid-Holland

Opbrengst:	A	B	C	A	B
1. Pootgoed	2165	1464	32.21	2502	813
2. Poten	2224 x 15.30 = 340.27	1648 x 8.9 = 146.67		1637 x 8.5 = 139.15	3318 x 15.3 = 507.65
3. Selecteeren	6581 x 12.9 = 848.94	6911 x 6.5 = 449.22		5927 x 6.1 = 361.55	7792 x 13.8 = 1075.30
4. Doodsproeien (etc.)	5906 x 12.3 = 726.44	1141 x 5.9 = 657.32		16066 x 5.5 = 883.63	5041 x 12.5 = 630.13
5. Rooien	210	1360	57.80	3166	58
6. Bewaren (tot 1 November)	1070	1372	1574	2234	285.44
7. Sorteeren					1620

RIJKSDIENST VOOR LANDBOUWHERSTEL
Hooge Nieuwstraat 6a, 's-Gravenhage.

Betr.: Wijziging classificatie 's-Gravenhage, 31 Januari 1947.
van bouw- en grasland.

A/Ha

AAN Alle Inspecties.

Ter kennisgeving aan de Stichting voor
den Landbouw en het Landbouw Economisch
Instituut.

Mededeeling Insp.no. 333

Hierdoor berichten wij U, dat in bijlage VIII van nota no. 6 (classificatie van bouwland en grasland in de diverse landbouwgebieden) de navolgende wijzigingen moeten worden aangebracht:

Landbouwgebieden:			Bouwland	Grasland
Groningen:	Noordelijk Westerkwartier	III	2 wordt 1	
Friesland:	Kleiweidestreek	I	2 wordt 1	
	Kleibouwstreek	V		3 wordt 2
Overijssel:	Zandgebied	III	5 wordt 4	
Gelderland:	Nederveluwe	II	5 wordt 4	
	Overveluwe	III	6 wordt 5	5 wordt 4
	Oostelijke Veluwe	IV	5 wordt 4	
	Betuwe	IX	3 wordt 2	
Utrecht:	Zandgebied	VI	5 wordt 4	
N.Holland:	Eilanden Texel	I	5 wordt 2	
	Wieringermeerpolder bouwstreek	Ia		3 wordt 2
Z.Holland	IJsselmonde	X	2 wordt 1	
	Voorne/Gozenburg	XIIz.	3 wordt 2	
		kl.	2 wordt 1	
N.Brabant:	Maasland	III		5 wordt 4
	Land van Cuyk	IV		4 wordt 3
	Westelijke zandgronden	V		4 wordt 3
	Meijerij	VI		6 wordt 4
	Z. en O. zandgronden	VII		6 wordt 4
Limburg:	Noord-Limburg	I		5 wordt 4

RIJKSDIENST VOOR LANDBOUWHERSTEL,

